

MAGYARAI

HUNGARIA
Tp.

T. „Dunaposta”

BUDAPEST
Postafiók 151.

Igazgató és felelősszerkesztő: **dr Paál Árpád**

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.T.**
Törv. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyáriás Elemér**

Aggasztóra fordult XI. Pius pápa egészségi állapota

A Szentatya hirtelen asztmatikus szív- rohamot kapott

A keresztény katolikus világ hívő népe aggódó tekintettel fordul most a Vatikánváros felé, honnan borús hírek érkeznek XI. Pius pápa egészségi állapotáról. Az alább közölt távirati jelentések szerint: Őszentsége az élet és halál mesgyéjén áll, s testi szervezete erős vívódásban van a hirtelen föllépett szívgyöngegségi rohamok miatt. A test kezd erőltlen lenni és emberi számításokkal mérve azt is hozzá kell venni, hogy 82 esztendő életkorban van a beteg. Meghalódotan újul föl mindnyájunkban az arra való emlékezés, mikor pár héttel ezelőtt XI. Pius pápa a maga életét ajánlotta föl a világ Teremtőjének, hogy áldozatul szolgáljon a népek lelke közötti nagy kibékülésért, a földön a jóakarató emberek egyetértésének a szelíd diadaláért.

A világ másvallású népei is mély megilletődéssel osztoznak a katolikus hívők szerető aggodásában. Hiszen XI. Pius pápa egyénisége és a szenvedő társadalomért való nagy gondossága olyan irányokat mutatott a világ eszmezavarai között, hogy bizony ezek az irány-mutatások mindenkire üdvös felvilágosítással hatoltak. Megindító és megerősítő voltak a társadalmi élet mélyre nyúló megújulni akarásának. Annak a megfeszülésnek, mely a régi korokból a legújabb korba áthatoló egyetemességgel tudja felszínre hozni az örök jószágot, az emberek egymáshoz való életviszonyának legigazságosabb és legmegnyugtatóbb szabályozóját.

XI. Pius pápa betegsége körül ez örök jószág szelleme hozza most össze az egész világ szerető és megbecsülő aggodását. A nagybeteg állapotáról szombaton délig a következő táviratokat kaptuk:

Rómából jelentik: Az *Osservatore Romano*, a Vatikán lapja, alábbi jelentést közli XI. Pius pápa betegségről:

Pénteken délelőtt riasztó hírek terjedtek el arról, hogy a Szentatya ismét súlyosan megbetegedett. Mindenfelől érdeklődéssel fordultak hozzánk és pontos híreket kértek tőlünk. Közöltük, hogy a Szentatya miséjének elmondása után hirtelen asztmatikus szívrohamot kapott. Környezete azonnal hívatta a Szentatya házi-orvosát, *Millani* orvosprofesszort, aki megállapította, hogy Őszentsége mostani rosszullétének körjelenségei azonosak azokkal, melyek 1936 december elején okozták a pápa betegségét. Az orvosi vizsgálat megejtése után a beteghez hívták *Lauri* bíborost, hogy a nagybetegnek feladja az utolsó kenetet, ha arra szükség mutatkozik.

Később a Szentatyához hívták még *Bianchi* orvosprofesszort is, aki *Millani* professzossal együtt újabb vizsgálatnak vetette alá a beteget és megállapította, hogy a Szentatya egészségi állapota javulóban van. Az orvosok szerint a Szentatya egészségi állapotának változása attól függ, hogy a szív mennyiben tud ellentállani az asztmatikus rohamoknak.

A beteg pápa állapota éjszaka ismét súlyosbodott és Őszentsége egy órán át eszméletlen állapotban volt. Az orvosok két injekciót alkalmaztak, teljes nyugalmat és fekvést rendeltek el. *Bianchi* professzor este 10 óráig maradt a beteg ágya mellett.

Szombaton reggel jelentik Rómából: A Szentatya állapota az éjszaka további folyamán nem változott

XI. Pius pápa

II. Károly király és Mihály trónörökös Drezdába ment Ernő szász herceghez rokoni látogatóba

Őfelsége néhány nappal meghosszabbította német- országi tartózkodását

Bucurestiből jelentik: Tíz nap óta az egész világ sajtója behatóan foglalkozik Romániával. Minden szempontból tárgyalják az ország belső helyzetét és azt a hőles és megértő magatartást, amelyet Románia a legutóbbi nemzetközi eseményekkel kapcsolatosan tanúsított. Ezek az események ma az egész világot foglalkoztatják. Tíz nap óta a békés tevékenység és a népek közötti baráti szellem és megértés ápolása alkalmából egész Európa sajtója vezető helyen foglalkozik Romániával.

Az ország mindezt Őfelségének II. Károly királynak köszönheti, aki taktikai érzéke és energiája folytán megnyerte az egész világ rokonszenvét és Romániát a nagyhatalmak erkölcsi befolyásával erősítette.

Petrescu-Comnen nyilatkozataiból tisztán kitünik, hogy Őfelsége II. Károly király utazásának és tárgyalásainak nem volt más céljuk, minthogy hozzájáruljanak a békés légkör meg-

teremtéséhez a gazdasági felvirágoztatás segítségével. Ezért Románia megőrzi a régi barátokat. De boldog, hogy újabbakat is szerezhet.

A királyi utazás következményei rövid időn belül érezhetők lesznek. Ezt a feltevést megerősíti a lelkesedésnek az a megnyilvánulása, amellyel a királyt mindenfelé üdvözölték és az egész európai sajtó dicsérete azokról a rendelkezésekről, amelyeket a király a nemzetközi kérdések megoldása érdekében tett.

Őfelsége hazatérése az országba, a nemzeti eszme megerősödése és a béke érdekében folytatott harc során kivívott győzelem után olyan dicsőséges lesz, mint egy király hazatérése egy győzedelmes háborúból.

ŐFELSÉGE LÁTOGATÁSA UNOKAFIVÉRÉNÉL

Münchenből jelentik: Legutóbbi közlésünkben tudtúl adtuk, hogy II. Károly király és Mihály trónörökös Berchtesgadenben Hitler

Adolf Hitler vezér vendége volt csütörtől péntekig a müncheni Hofbräuhausban. A kora délután adott vendéglátást a királynak és kíséretének a királyné kíséretével a birodalmi konyhán, s aztán délután 5 órakor elment és visszautazott München felé. Elutazásakor Hitler vezér és kancellár elkísérte vendégeit gépkocsijukig, s a testőrgárda zászlós tisztelettel köszöntötte a távozókat. A találkozások lefolyt megbeszéléseken Ribbentrop külügyminiszter is jelen volt.

Münchenből II. Károly király és fia Drezda felé utazott tovább. Drezda mellett van Ófelsége unokatestvéreinek, Ernő szász hercegnek a kastélya. Ófelsége ottan tesz rokoni látogatást.

AZ ORSZÁG NÉPE LELKESEDESSSEL VÁRJA VISSZA A KIRÁLYT

Bucurestiből jelentik: A „Semnalul” című lap jelentése szerint Ófelsége a király külföldi útja még néhány nappal meghosszabbítódik. Az uralkodó és trónörökös megérkezésének pontos időpontját még nem állapították meg, azt azonban kellő időben hivatalosan közlik, hogy az ország lakossága méltóképpen fogadhasa uralkodóját. Ófelségének, a királynak a meglátogatott négy országban folytatott tárgyalásai teljes sikerrel fejeződtek be és a megbeszélések termékeny következményekkel járnak az országra nézve, amint ez hamarosan nyilvánvaló lesz. Az a nagyszerű fogadtatás, amelyet Ófelsége tiszteletére rendeztek, mind a négy külföldi államban, ékesszóló bizonyítéka Románia külföld előtt megnövekedett tekintélyének. Romániát az egész külföld az európai politikában aktív és hatásos szerepű nagyhatalomnak ismeri el. Az ország politikai tevékenysége megerősíti a béke eszméjét. Az ország lakossága ezektől a gondolatoktól és érzésektől áthatva, a legnagyobb lelkesedéssel várja Ófelsége a király visszatérését.

TELKET AJÁNDÉKOZOTT ÓFELSÉGE AZ ANGOL-ROMÁN TÁRSASÁGNAK

Londonból jelentik: Az angol sajtó hosszú cikkekben méltatja Ófelsége II. Károly király ajándékát a bucuresti angol-román társaság számára. Ez az ajándék egy értékes bucuresti telekből áll, amelyre felépítik az angol-román intézet palotáját. A Times közli az angol-román társaság megállapításának történetét, amely most a királyi ajándék révén anyagilag is megerősödik és újabb kulturális összeköttetés kiépítését jelenti Románia és Nagybritánia között.

Nomádok a lámpafényben

Irta: Dékány András

A térkép számomra a világot jelenti, ennek a földnek minden elérhető és elérhetetlen távlatát. Országok mondanak nekem onnan meséket és ne neves, de így van: ismeretségeket is kötök, ha elbőngészgetek a színes papirosom. Nézd, az előbb volt a kezembem a Lappföld térképe és lásd, ahogy elnézgettem ezt a szikkadt, tundrás vidéket, sátrakat láttam a lámpám fényében és a sátrak körül rénszarvasok legeltek... Hogyan? Nincsen nekem barátom, semmi bajom, józan a fejem és a szívem is a helyén van, de mérhetetlenül erős bennem a nagyvilág utáni vágy, — olyan vagyok, mint a rádióantenna s felfogok minden távoli muzsikát. Nekem az idegen népek és az idegen földek jelentik a zenét, a ritmust, a dalt, a nótát... Tehát, elnéztem ezt a térképet, járkáltam benne, kitágítottam, hogy valódi föld legyen... valódi tundra és valódi égererdő, ahol Jauknak é! Ahól oly hosszú a tél, hogy még a nap sem merészel felmászni oda és ahol oly rövid a nyár, hogy a virágok csak körülnéznek, kinyílnak, összehúzódnak, aztán meghalnak... Itt él Jauknak a társaival, akik, testvér, valódi nomádok. Sátraik vannak... (várj, belenézek a lámpába, hogy hogy jobban lássam, milyen furcsa építmények. Bőrből készültek, mint őseink otthonai és a tetőzetet át hosszú karók nyulnak az ég felé. A karók füstösek, a színük szinte fekete és fenyegelően merednek bele a havas éjszakába. Mert hó van odafönt és ha jól figyelsz, ha belenézel a lámpába, hallhatod, hogyan ropog a hó a rénszarvasok léptei alatt! Agancsok ütődnek össze,

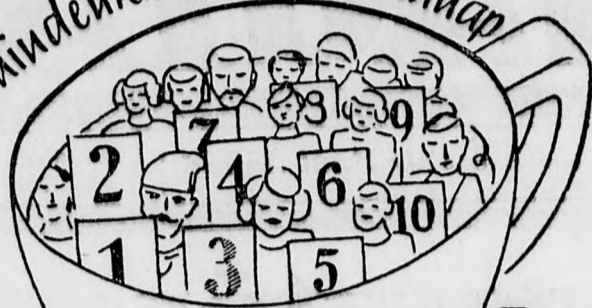
de más hangot alig hallani, hiszen a rénszarvasok északi állatok és az észak, tudod jól, eléggé néma, hangtalan. Az az ember, aki most megemelte a sátor fedőlappját: Jauknak; a lapp. Figyeli az éjszakát, a fű után kapargáló állatokat, ahogy árnyékként járkálnak, közeljönnek a sátrakhoz, meg eltávolodnak, ha Jauknak felemeli kezét és belesuhint a levegőbe.

— Heu, te heu!
Hogy vizió lenne mindez? Dehogy, már miért gondolsz ilyenekre, pajtás! Feléledt a térkép, valóság a Lappföld, ennyi az egész... De új ide közelebb, jobban a lámpához, hajolj rá a térképre és mit látsz? Na, ugye, mintha hűvösség szállna végig a szobán és amire itt rátetted a kezéd, az, barátom, nem papiros, hanem hó. Valódi hó... huzd a füledre jól a sapkádat és vigyázz, a hőmérőjelet fagypontra alatti legalább hűz fok!... Jó, a kutyák csak ugassanak, ne törődj velük, mindig ilyenek, ha idegent látnak erre-felé. Jauknak se fog szigonyt dobni, ha egyenesen haladunk, mint becsületes vándorok, akik nem használják köpenyegnek a téli éjszakát. Mit? A sátrak bőrből vannak, rén- és fókabőrből, ezért ilyen sötétek és körülöttük azért állnak a szánok felpakolva, mert holnap, úgy lehet, már utnak indulnak a sátrak lakói. Eliünk innen ez a sátorfalu, északra, vagy délre kerülnek, hogy legyen a rénszarvasoknak zuzmó, hanga, mert itt már úgy látszik kikotortak mindent a hó alól... Ez Jauknak, nézd. Háttal áll és figyel az éjszakát. Belémelek a sötétségbe, talán hóvihár közeledik, vagy medve után szimatol, mert ő már ilyen, állandóan éber, pihenni is alig ér rá. Főnöke a törzsnek, milyen szikár és ha az évek el is haladtak már felette, még mindig csupa izom és erő! Lapulj csak ide a sátorhoz, hogy ne vegyen észre bennünket, hogy elnézzünk magunknak ezt a lappföldi éjszakát, a rénszarvasokat és ezt az embert. Ó, ne zavarjanak ezek a hangok: odabent

alusznak, horkolnak a gyerekek és az asszonyok. Pihennek, mert sokat jártak a hóban, keresgéltek a szanaszét heverő állatokat és most fáradtak nagyon. Tehát, csöndben légy, a kutyák horgése nem zavarja őket, de a mi beszédünkre felriadnak és vége lenne az álomnak, a nyugalomnak... Igen, valami fényesség támad, könnyű, alig szemmel felfogható világosság: a messzeségen barangoló nap járhat valamerre, kevéskét áttűz a hófelhőkön és ezért ez a furcsa, tejszínű fény. Nézd, a rénszarvasok is felfigyelnek és hogy közelednek egymáshoz, akár a bibliai állatok a régi rajzokon. Öszbujnak, agancsaik megkocogtatják egymást és talpuk alatt halkán ropog a hó. Közrefogják Jauknakot és ez az ember, — akinek bőr a ruhája, magas süvege is bőr s csak a lándzsája van fából — ez az ember olyan most itt közöttük, igaz-e, mint valami mesebeli király... Most figyelj, de ne neves, szent dolog ez, ha furcsa is, ha idegen. Azért hajolj rá az állatok fejére, hogy elűzze a rossz szellemeket, azokat a kicsi, egészen apró, törpe szellemcskéket, amelyek seregestől élnek ezen a földrészén. Elhalt lappok szellemei eek, kicsi testben megbujva s ha kérdeznéd tőle, mekkorák: felemelné hüvelykujját, nem nagyobbak. Odatelepednek a rén homlokára, vitetik magukat a síkságon, a hegygerinceken át és a rénszarvasok nem mernek lehajolni, nem mernek a hó alá turni hanga és moha után! Leesnének és bosszút állnának a dühös kis lények, szent igaz... Igen, az a fény az éjjeli nap fénye, de félóra mulattal megint sötét lesz. Tulságosan északra van már ez a sátorfalu és Jauknak indulásra készülődik. Figyeld, varázköröket ír a levegőbe, két nagyobb és egy kisebb kört az állatok homlokára. Indulás előtt így készülődik a lapp. Ez a zizegés, amit most hallunk, nemcsak a szél zúgása, vágatása a hómezőn: ő, a varázkörök hatalma nagy és az elhalt lappok szellemei rohannak most innen a messzeségbe el. Apró lábaikkal belerugnak

Tejeskávé

mindenkinek és mindennap

Kneipp-ből és Franck-ből

Egy Fuller nevű romforti munkanélküli felesége fiú ikreket szült Ófelsége II. Károly király londoni tartózkodása alatt. A gyermekeket Károly és Mihály névre keresztelték. Románia uralkodója és trónörököse tisztelet-

re. A királyi látogatás következményeként a londoni nők új kalapviselést vezettek be, amennyiben a hegyivadászok sapkáját lemásolták, amelyet Mihály nagyvajda viselt londoni tartózkodása alatt.

A vizsgálóbíró befejezte a párizsi német követség merénylője kihallgatását

Grinspan azzal védekezik, hogy hipnotikus hatás alatt követte el a gyilkosságot

Párizsból jelentik: Von R a t h párizsi német követségi tanácsos gyilkosának kihallgatását most fejezte be a vizsgálóbíró. A gyilkos Grinspan kihallgatása során azzal igyekezett mentesíteni magát, hogy a német követségre való útját és a gyilkosságot hipnotikus álom kényszere alatt követte el.

Érdekes, hogy Grinspan táskájában a vizsgálóbíró levelet talált, amelyben a gyilkos bejelentési édesapjának, hogy rövidesen öngyilkosságot

követ el. A fegyverkereskedő, akinél Grinspan a revolvert vásárolta, valamint a tanuként szereplő követségi tisztviselő és a tartóztatást végző rendőr azt vallotta, hogy a gyilkos feltűnő nyugalommal viselkedett letartóztatása pillanatában.

Ebből arra következtettek, hogy Grinspan feltétlenül előér készült a gyilkosság elkövetésére

Kávéházakban, vendéglőkben kérje mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at.

Különböző visszaélésekért számos postatisztviselőt felfüggesztettek állásukból

Bucuresti. Saját tudósítónktól. A posta és táv-irida vezérigazgatósága számos postai tisztviselőt felfüggesztett állásából különböző szolgálati vétségekért, amelyek között fegyvelemsértés, sikkasztás, hanyagság, levélfeltérés, hamisítás, megvesztegetés, méltatlan viselkedés, szolgálatelhagyás, csatlás, befolyással való üzérkedés, levelek elsikkasztása, stb. szerepelnek.

Vizsgát tehetnek a mesterigazolvány nélküli munkaadó iparosok

Bucuresti. Saját tud. A munkaügyi miniszter ismét rendeletet adott ki a munkafelügyelőségeknek és a munkakamaráknak a mesterigazolványok ügyében. Ennek értelmében tudomásukra hozzák az iparos munkaadóknak, hogy amennyiben nincs mesterigazolványuk, kérvényezzék a munkaügyi inspektorátuson, hogy a mestervizsgát letehessek. E vizsga letételét annak engedélyezik csak, aki bizonyítani tudja, hogy legalább 1931 április óta, megszakítás nélkül műhelyt tart fenn. Azok a mesterek, akiknek nincs mesterigazolványuk és nem tudják teljesíteni a fenti feltételeket, kötelesek 1939 december 31-ig feloszlítani műhelyüket.

Figyelembe kell venni a városi adók kivetésénél az állami adóalapot

A törvényszék elvjelentőségű ítélete

Marosvásárhelyről jelentik: Elvi jelentőségű döntést hozott a marosvásárhelyi törvényszék egy adófelbevezési ügyben. A városi adó kivételek a Goga Octavian-utcában levő Petry-féle hentesárú üzlet adóját kilencvenezer lej üzletbér után vetették ki, jóllehet az állami adó kiróváskor ötvenezer lej üzletbért vettek alapul. A város felebevezési bizottsága elutasította a Petry-cég kifogását, amely ezután a törvényszék elé vitte az ügyet. A törvényszék elfogadta a cég felebevezését és kimondotta, hogy a városi adó kivetésénél a város köteles figyelembe venni az állami adó kivetésénél figyelembe vett alapot s attól nem térhet el. A marosvásárhelyi törvényszék előtt több hasonló ügy került még tárgyalásra s minden esetben helyet adtak a városi adókivetés elleni felebevezésnek.

a hókristályokba, megbotlanak, elhasalnak, meg összeakaszkoznak, ezért a hónap ez a porzása... mondom, nemcsak a szél zúgását hallani! Jauknak hűmmög, karját a magasba emeli és nézd, nem olyan most ösztövr alakjával, mint a karókkal égnék meredő sátrak? Hogy miért kiabál? Ébresztő van pajtás, náluk ez így szokás. A kevése fény, ami onnan a messzeségből jön, elegendő arra, hogy lebontsák otthonukat, szánkokra bagyulálják a gyerekeket, az asszonyokat és elinduljanak valamerre, ahol több élelem van a hó alatt...

Igy van ez, pajtás. Így utazatok, nézelődök a világban. Nekem a térkép valóság, a lámpa fénye mindent megvilágít, idegen földeket s ismeretlen emberek arcát.

No, jó, pihenünk keveset. Látom a szemeden, fáradt vagy, nehéz uton jártál, iramszarvasok között, hidegben, hóban, nem csoda. Addig, amíg pihensz, mesélni fogok valamit Taklamakán térképéről. Csak egy pillanatra nézz ide: ez itten Kasgar, a főváros, amott van Jarkend és Khotan. Ennyi már elég, dőlj hátra, a lámpát is lezárom és ha elalszol, annyi baj legyen.

Szóval, a Taklamakán! Ha nagyon neki vagyok keseredve, ide menekülök. Ha sok már a villamosok zaja, az utcák foragataga, a nagyvárosi szédület, elő ezzel a térképpel és minden mentve van!... Van itt egy jó cimborám, Hassán Alenak hívják, származása fekete kirgiz, mesterségre pásztor. Nyenkor esténként ott ül a tűz mellett és énekelget... Vig fickó egyébként, örökösön nevetésre áll a szája és ügyet se vet a széire. a viharra, az elszárguldo ménés kavargására. A multkor így a térképen láttam, hogy eliramodott a ménés. Állat jött le a hegyekből, talán farkas, a lovak felkapták a fejüket és hajrá, neki Taklamakán felé! Hassán Ale dudorászni kezdett és felkapott a lovára — Taklamakán felé. Most már magad is tudod, hogyan megy ez a vándorlás a

térképen és elhíheted, — öröm volt nézni ezt az embert, ezt az igazi férfit, ahogy rohant a ménés után, karjában erő és száján nótaszó. Egymagában él a pusztán, körülötte napfény, vagy csillagos éjezaka és a távolban, lilás párázatban, hófódté sapkával a Tien-San, az Eg hegyei. Öltözéke szakadozott, fővegét megette a homokos szél, de a lelke merő kacagás és a szíve móka. Mondom (és ha akarod, magad is megláthatod, hunyorítsd össze a szemed, így), mondom, ott ül a tűz mellett, körülötte a ménés, felette a csillagos ég. Olykor valamelyik ló odavetődik a tűzhöz, megtorpan és bámul, majd felnyerit. Hassán Ale ránéz:

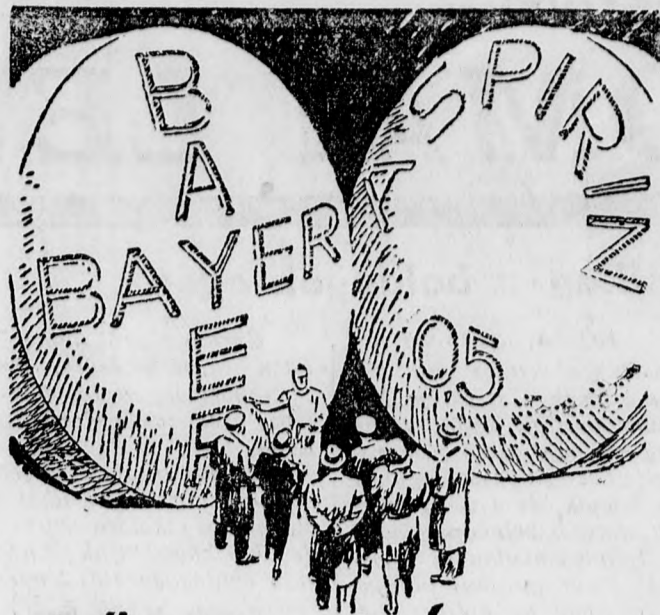
— Talán megijedtél, lovacska?...

A ló eltrappol és ha megfigyeled, hallhatod, milyen zajtalan ezeknek a pusztai, félvad állatoknak a járása. Nem ismerik a patkót, csak a szabadságot... Hassán Ale a fővárosra, Kasgárra gondol, láthatod, ahol évenként egyszer, bérfizetés idején összetalálkozik cimboráival. Azért néz így a tűzbe, mert lát valakit, talán egy leányt, vagy a híres kötél-táncosokat, akik fenelegények, vagy a birkozósátrakat, ahol odateremtette egyszer a társát, Oruz bejt. Azóta nem is néz ez a legény rá, haragszik, epéskedik és várja a legközelebbi találkozót. A multkor itt haladtak együtt a pusztán és a két pásztor csak úgy szemszögből mérgette egymást, de nem szólt, nem beszélt. Majd Kasgarban, a bérfizetés idején!... Ale most erre gondol, belenevet a tűzbe, himbálja magát, hogy hóhó-hó, a régi nóta jó... és kedve lenne felpattanni, belesuhintani, ha itt lenne, Oruz bejt mellébe:

— Nevezz te is, cimborát!

Látod, így utazatok akkor is, ha magamban vagyok.

Igy van ez, pajtás.

Jól vizsgálja meg,

ha Aspirint vásárol, hogy rajta van-e a csomagoláson és a tablettán a Bayer-kereszt.

Nem Aspirin, amelyről ez a védjel hiányzik.

ASPIRIN

VALÓDI CSAK A) Bayer (KRESZTTEL.

A magyar kormányzó folytatja a belpolitikai kibontakozásra vonatkozó kihallgatásokat

Károlyi Gyula gróf és Darányi Kálmán volt miniszterelnök a kormányzónál. — Az ország hangulata Imrédy mellett

Budapestről jelentik: A kormány tagjai pénteken délután minisztertanácsra gyűltek össze, melyen előbb a sürgős folyó ügyeket

tárgyalták meg, ezután a belpolitikai helyzet megbeszélésére került sor. A minisztertanács este 10 órakor ért véget.

Horthy Miklós kormányzó pénteken délután Károlyi Gyula gróf miniszterelnököt fogadta a belpolitikai kibontakozás ügyében való véleményadásra. A kormányzói kihallgatások szombaton is folytatódnak. Szombaton Tasnádi-Nagy András igazságügyminiszter jelenik meg a kormányzónál, továbbá Darányi Kálmán, Hómann Bálint és Jaross Andor.

Imrédy Béla híveinek táborában máskülönben nagyon bizakodó a hangulat. Remélik, hogy Imrédy kap megbízatást az új kormány megalakítására és a kiírandó választás során majd jelentős többséget ér el. A nemzeti egység pártjából kilépett ellenzéki csoport viszont abban bizakodik, hogy közvetítő megoldás fog történni, ami ezt a csoportot is megmenti. Ezen az oldalon azt emlegetik, hogy Keresztes-Fischer Ferenc mostani belügyminisztert nevezi ki a kormányzó miniszterelnökké. Az ország hangulata azonban Imrédy Béla mellett nyilvánul meg és különböző vidékekről egymásután érkeznek az üdvözlő és biztató táviratok Imrédy miniszterelnökhöz. Legutóbb Kecskemét és Zalaegerszeg városa üdvözölte meleg hangú táviratban Imrédy Béla miniszterelnököt. Kecskemét városa az Imrédy iránti szeretetnyilvánítással egyidejűleg bizalmatlanságát fejezte ki Zsitvay Tibor volt igazságügyminiszter iránt, aki a város egyik képviselője és aki mint ismeretes, szintén kilépett a Nemzeti Egység Pártjából.

POLYÁK ISTVÁN:

RÓMAI LEVÉL

Három új csillag a boldogok egén

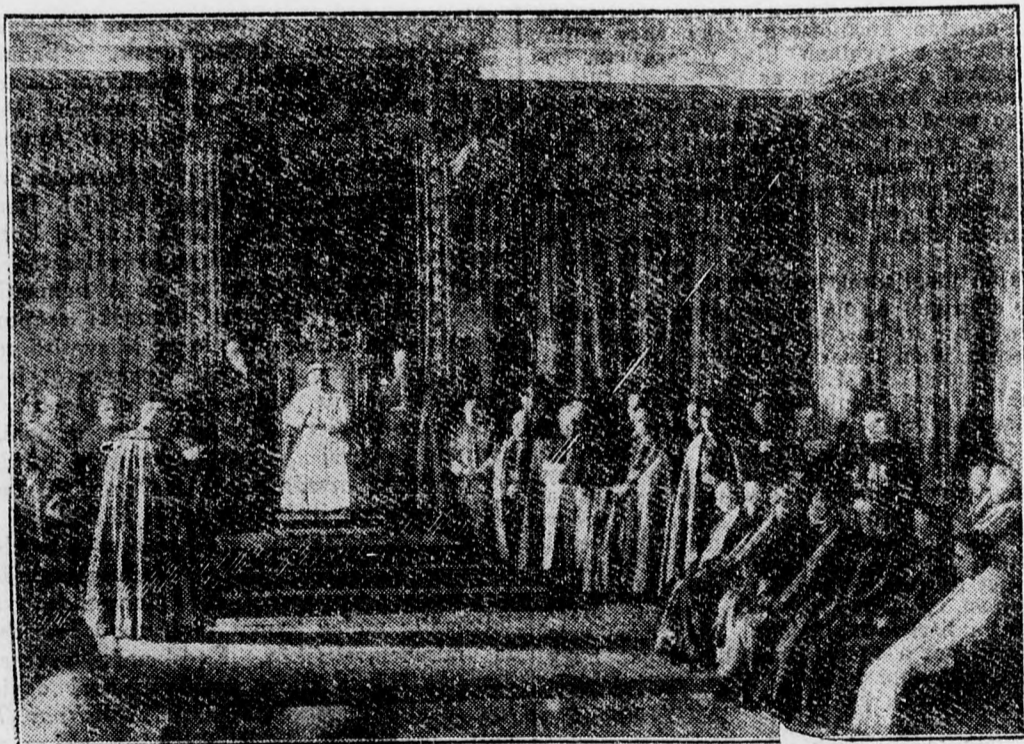
RÓMA, november hó.

Ha az Egyház Krisztus titokzatos teste, akkor ennek a titokzatos testnek a szívében van. Aki ezt nem hiszi, az jöjjön el, ide és hozzon magával egy kis odafigyelő jóakaratot: itt meghallgathatja az Anyaszentegyház szívedobogását. Sokan jönnek ide a világ minden tájáról és sokan igyekeznek bekapcsolódni ebbe a látképi életbe. Eljönnek azután az Apostolfejedelem sírjához és Péter mostani utódjához. Eljönnek azért is, hogy az építkezésbe, szobrokba, templomokba rögzített érezetek tanúságtételét meghallgassák. Eljönnek a templomok városába, ahol a IV. századbeli Santa Maria Antiqua bazilika romjaitól kezdve a Prati hatalmas, modern Krisztus Király vasbeton templomáig a saját szemével olvashatja el mindenki az egyháztörténelem köbevésett fejezeit. Eljönnek sokan a szent- és boldoggáavatásokra. Mert az Anyaszentegyház is tud örülni és ilykor nagyobbat dobban az Ő szíve is. Nem is tartja vissza örömet és ujjongását. Meghallhatja akárki.

Az idén különösen sokan jöttek novemberben Rómába, mert a fényesen kivilágított Szent Péter bazilikában háromszor is felhangzott a Te Deum, minden alkalommal egy-egy új boldoggányülánás után. Háromszor vonult végig a Szentatya a lelkesen ünneplő tömeg között és ez az ünneplő, ujjongó tömeg háromszor tapsolta meg az új boldogok képének leplezését. Mert nagy dolog ám a boldoggáavatás még Rómában is. Különösen akkor, ha egy kicsit a kulisszák mögött is vizsgálódunk. Bernini glóriájáig hosszú az út és ez a hosszú út egy még hosszabb élet után következik.

Az élet napos-oldalán

Istenem, de elszoktunk ettől a napos oldalról. Pedig nincs más választás: vagy a napon járunk, vagy az árnyékban. Az élet napos oldalán vizsgálgatjuk Isten útjait. Ezt meg kell mondani. Kedves olvasó, tudom, hogy mit forgatsz az eszedben: túlságosan papos dolog ez — mondod és tovább akarsz lapozni. Ne fordíts! Hidd el, hogy az életnek csak egy értelme van még akkor is, ha te most hamarjában ezt nem is akarod belátni.

XI. Pius pápa, a bíborosok testületének egyik ülésén

Három életről mondotta most ki az Egyház Isten ujjmutatására, hogy dicsőségesen a mennyországban folytatódik. Három egyszerű olasz szerzetesnő életére mutatott rá és kimondta, hogy az élet napos oldalán Isten útjait járják mindvégig. Mivel a mennyországban vannak, közbenjárásukat kérhetjük és mert az élet napos oldalára hatékonyan rámutattak, példájukat követhetjük. Ennyi az egész. Ez a három boldoggáavatás lényege.

Rosello Mária Jozefa nővér, az Irgalmas Miasszonyunk Nővérei társulatának az alapítónője, Cabrini Xav. Franciska nővér, a Szent Szív Missziós Nővérei társulatának az alapító-

Három egyforma élet

A három boldoggáavatott szerzetelapítónő élete csodálatosan egyforma. Ha életrajzi adataikat kicserélnék, avatatlanságban talán észre sem venné a cserét. Rosello Mária Jozefa a savonai egyházmegye egyik kis plébániáján, Albissola Marinán született 1811-ben. Szülei egyszerű fazekasok voltak. A kis Máriát éppen olyan szeretettel fogadta a jámbor házaspár, mint többi testvérét. Népes, nagy családban nő fel, egészséges, életrevaló vallásos nevelést kap a szülei háznál. Cabrini Franciska a győgyörűségi Lombardiai szülőtte, Sant Angelo Lodigianóban látta meg a napvilágot 1850-ben. A tizenharmadik gyermek a Cabrini-családban. Mazzarello Mária a savoyai Alto-Monferato Mornese nevű kis falujában született. Első gyermek a családban, legnagyobb a hét testvér közül. Véletlenül is lehet tekinteni, hogy a három nagy alapító, szervező és nevelő népes, nagy családban nő fel. De szabad nekünk arra is következtetni, hogy csak a nagy családokban

nője és Mazzarello Mária nővér, a Segítő Szűzanya Leányai társulatának az alapítónője a három új boldoggáavatott. Mindhárom egy-egy időszere és hatalmas missziót teljesítő intézménnyel gazdagította az Egyház jelenkori történetét.

Mind a háromnak a működése a XIX. század második felére esik. Nem lehet tehát csodálkozni azon, hogy a szentek ösztönös tájékozottságával és biztos ítélletével az ifjúság felé fordultak. Itt volt a szükség a legnagyobb. A hitetlen szabadelvűség lerombolta a család nevelő kereteit és megmetelyezte az iskolai nevelést is. Eppen a XIX. század második felében mutatkozott az ifjúság körében a rombolds szomorú következménye. A lelkek sorsdért aggodó nagy lelkek észrevették ezt. Ebben az időben rakja le Don Bosco a híres oratóriumok alapjait és Kolping is ekkor indítja el a legényegyletek szervezését. Ebben az időben veti el a mustármagot ez a három egyszerű, tanulatlan jölelék is. Nem gondoltak ők szerzetelapításra, világrészre; behálózó nevelőintézményekre. Ők csak az élet napos oldalát választották és ráléptek Isten útjára. A Gondviselés pedig ilyen lelkével végezteti az idők követelményeinek megfelelő szükséges munkát.

van meg az az istenadta, természetes erő, amely fogékonyságra, érzékenységre tud nevelni a közösség szükségleteivel szemben, amely hathatósan meg tudja puhítani a gyermeki lelket a felebaráti szeretet, az áldozatosság, a lemondás és önfeláldozás gondolatának a befogadására. A három boldoggáavatott gyermekkorában valóban mindenütt felcsillan az a kedves, biztató jelenség, hogy kisebb-nagyobb testvéreiket tanítgatják és gondozzák. Készülnek jövő hivatásukra.

A három új boldoggáavatott élete a továbbiakban is egyforma. Elkövetkezik a tájékozódás, az útkeresés ideje. Kopogtatnak már meglévő szerzetesintézmények kapuján. És a kapuk nem nyílnak meg. Csodálatos az isteni gondviselés útmutatása. Hozományhiány, egészségi akok, más apróbb külső körülmények váltakoznak a három életben és terelik a három kiválasztottat az önálló építés, az alapítás útjára.

Isten útjainak törvénye van

Csodálatosan érvényesül a továbbiakban is a lelkiélet két nagy törvénye a három boldog életében. Csodálatos egyformasággal. Mind a három nővérnek lelki vezetője, tanácsadója volt és pedig nemcsak névlegesen, hanem a szó legigazibb értelmében. Isten útjai szövénnyesek, sokszor bizony nehéz eligazodni rajtuk, hiszen

sokféle a veszély, a látszat, a csábítás és ne feledjük el, hogy mi „elhomályosult értelemmel és rosszrahajló karaital” járjuk ezt az utat. A sokféle szél között, amellyel Isten magához igyekszik fűzni bennünket, talán a legkézzelfoghatóbb a lelki vezető szerepe. A három boldog életében is. Tenni akkor is, amikor inkább nem akar valaki valamit megtenni; így, tenni és nem úgy, ahogyan inkább szeretné valaki: nehéz, sokszor hősies elszárást kíván, de megéri. A három boldog élete megerősíti a lelkiéletnek ezt az alaptörvényét.

A másik törvény a mustármag törvénye. Rosello Mária, amikor néhány leánytársával bezárkózott az albissolai egyszerű kis ház falai közé, bizonyára nem gondolt arra, hogy néhány évtized múlva hatalmas intézetekben fogják végezni az Irgalmas Miasszonyunk nővérei a tanítás, a felebaráti szeretet, az irgalmasság önfeláldozó munkáját. Cabrini Franciska sem gondolt arra, amikor néhány lelkes nővértársával a kivándorolt olaszok közt ment Amerikába, hogy négy évtized alatt 70 hatalmas intézetben tanulják meg szeretni az irgalmas Üdvözítőt a Szent Szív Missziós Nővérei munkája nyomán és Madre Cabrini neve fogalom lesz Észak-Amerikában. Mazzarello Mária pedig, a tanulatlan falusi olasz nő, aki 30 éves korában tanul meg írni-olvasni, élete végéig tiltakozik az ellen, hogy általános főnöknővé válasszák és csak egy Don Bosco tekintélye tudja az alázatos nővért a kormányzáshoz parancsolni. — Igen, ez a mustármag törvénye. Aki Istennel vet, az ne aggódjék az eredmény miatt. Engedelmesség, odaadás, önfeláldozás, mindig a másvilágra irányuló tekintet: ez az

a gazdag összetételű talaj, amelyben az isteni mustármag terebélyes fává növekedhetik.

A dicsőség útján

A szentek életét nem lehet véka alá rejteni. Olyan természetes ez. Akit az Isten különös életszentséggel áldott meg és akinek az élete szinte a csodák állandó sorozata volt, annak a boldoggáavatása szinte magától indul meg és folyik szinte feltartóztatathatlanul az oltárok dicsősége felé. Ez is olyan egyszerű a három új boldog életében.

A Szent Péter bazilikában háromszázötven esztendő szórja ragyogó fényét az ünneplő tömegre, az apszis Bernini glóriájában elhelyezett képre, amelyről az új boldog mosolyog le. A padokban, oltárok lépcsőin, Szent Péter sírja fölött, mindenütt ragyogó szemmel, kipirult arccal olvassák az új boldog életrajzát. A dominikánus barátok pedig ölszámba hordják az apró füzeteket és osztogatják mindenkinek. Rómában nincs ma érdekesebb olvasmány, mint az új boldog életrajza. Azután általános esend lesz. Szent Péter egyik kanonokja felolvassa az apostoli brévéjét. Nem igen hallatszik a hatalmas templomban, de mindenki áhitatosan figyel. Amikor pedig a bréve felolvasása után felújjong a Te Deum, hatalmas tápsvihar köszönlő az új boldog dicsőségének felragyogását. Azután következnek az ünnepélyes szentmise az új boldog tiszteletére.

Délután a Szentatya is eljön a Szent Péter bazilikába. Ünneplés szentségkítétel van ilyenkor áldással. A tömeg lelkesedése leírhatatlan. A szentségi áldásra mélyszégyes hittel és áhitattal borul le az Oltárszentség előtt. A főszégyes bazilikában a Genezáreti tó mellett elhangzott szavak visszhangja életre kel: Legeltesd a juhaimat, legeltesd a bárányaimat... És mintha mosolyogna ránk Bernini glóriájából az új boldog képe...

Az angol államférfiak hazaérkeztek a párizsi látogatásból

Chamberlain kellemesnek és hasznosnak mondta a találkozást. — Mindkét fél megelégedett. — A csehszlovák határok szavatolása függőben maradt

Londonból jelentik: Chamberlain miniszterelnök és felesége, Halifax külügyminiszter és felesége társaságában visszaérkezett párizsi útjáról Londonba. Chamberlain-t megérkezésekor az újságírók nyilatkozatra kérték fel, a miniszterelnök azonban csupán ennyit mondott:

— Látogatásom nagyon kellemes, élvezetes és hasznos volt.

A Reuter-iroda az angol-francia tárgyalásokkal kapcsolatosan azt jelenti, hogy a két ország közti együttműködés szálait ezek a tanácskozások még szorosabbra vonták. — Franciaország — mondja tovább a Reuter-jelentés — a legutóbbi középeurópai események során megszabadult bizonyos keleteurópai kötelezettségektől, de ugyanakkor negyven csehszlovák hadosztály segítségét is elvesztette. Ezért a francia kormány most azt sürgeti, hogy Anglia mennél nagyobb mértékben növelje szárazföldi hadseregét. Ez a francia felfogás szemben áll az angol kormány ama felfogásával, mely szerint Angliában a légi és a tengeri haderőt kell hallatlanul erőssé fejleszteni. Angol körökben feltűnő hallgatásba burkolóznak a francia kívánságok tekintetében, csupán annyit lehet megállapítani, hogy a most lefolyt tárgyalások eredményével egyelőre mindkét fél megvan elégedve.

A Reuter jelenti még, hogy a spanyol ügyben nem változott a helyzet. Az angol kormány azon a véleményen van, hogy a spanyol ügyben a semlegességi bizottság az egyedüli döntő fórum, a hadviselő jogok megadása pe-

dig csakis az ismeretes angol tervek keretében lehetséges.

A két tárgyaló fél áttekintette az angol-olasz egyezmény következtében beállott helyzetet is. A francia miniszterek azonban nem

intézték semmi kérdést ebben a tekintetben az olaszokhoz, sem kérdést nem terjesztettek elő az olaszokhoz való közvetítésre.

A tárgyalások során szó volt Csehszlovákia új határainak szavatosságáról is. Ezt a kérdést azonban egyelőre függőben hagyták és úgy határoztak, hogy egyelőre megvárják a nagyköveti bizottság jelentését arról, vajjon Németország, Magyarország és Lengyelország javára az új határok valóban megvonattak-e? A nagyköveti bizottság igenlő értelmű jelentésének megérkezése előtt semmi esetre sem lehet szó Csehszlovákia új határainak szavatolásáról.

A KÉT ORSZÁG HADIIPARANAK EGYÜTTMŰKÖDÉSE.

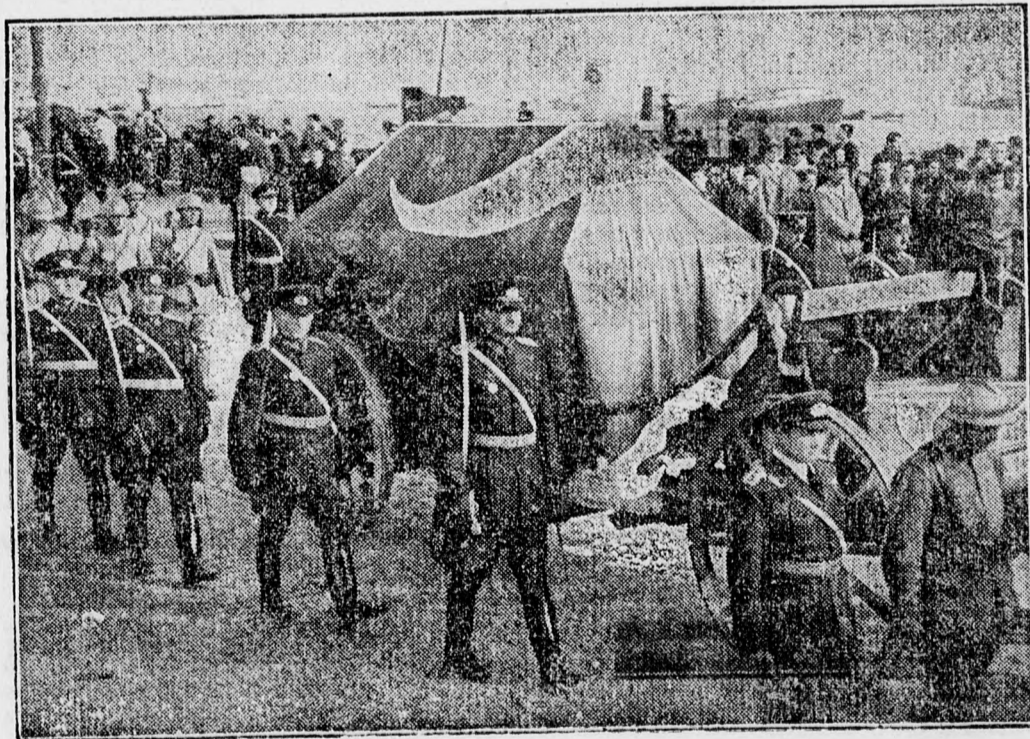
Párizsból jelentik: A francia sajtó összegezve a francia-angol tárgyalások eredményét, leszögezi, hogy az értekezlet tulajdonképeni

Egy életen át erős egészséges fogak!

Aki reggel, de főképen este Kalodont fogkrémet használ, az gondoskodik arról, hogy fogai ne csak hófehérek, de fogkömentesek is maradjanak. Ezért csakis Kalodont fogkrémet használjon!

Most nagy tubusban is kapható

KALODONT fogkö ellen

Kemal Atatürk utolsó útja Ankarában

célja a két ország közös védelemi szervezetének megerősítése volt. Megállapítják, hogy a tárgyalások kielégítő eredménnyel jártak s igen sok nagyszabású kérdés nyert kedvező elintézészt, ezek között a két ország hadiiparának együttműködése is.

A „Temps“ megjegyzi, hogy a francia és angol közeledés csak akkor lehet eredményes,

ha Franciaországban rend van és a belügyi helyzet javult. Utal az 1936 évi magyarányú forradalmi jellegű sztrájkra, amely Franciaország külügyi politikáján súlyos csorbát ejtett. Leszögezi, hogy az újabb magyarányú sztrájk kirobbanása katasztrófális lehet politikai szempontokból.

A cseh egységpárt rendkívüli hatáskörrel akarja felruházni az új köztársasági elnököt

A szlovákok vonakodva fogadják a felhatalmazási törvényjavaslatot. — Ismét megszakadtak a tárgyalások a csehek és szlovákok között

Prágából jelentik: Még a múlt hét folyamán a központi kormány olyan törvényjavaslatot készített, mely szerint az új köztársasági elnök felhatalmazást kap, hogy az átmeneti alkotmánytörvényt rendeleti úton módosíthassa. Ha erre nézve az egész kormány egyhangulag előterjesztést tesz hozzá. Ugyanez a törvényjavaslat a kormánynak is felhatalmazást kíván adni olyan törvényerejű rendeletek kibocsátására, melyek az átmeneti alkotmány alapelveivel nem ellenkeznek.

A felhatalmazási törvényjavaslatot a múlt heti országgyűlés napirendjéről levették, mert a szlovákok azt az ellenvetést tették, hogy még nincs megállapodás az új elnök személyére nézve, addig ők nem hajlandók rendkívüli felhatalmazást adni.

Időközben létrejött a megállapodás, hogy Hacha Emilt, a legfőbb közigazgatási bíróság elnökét választják meg köztársasági elnökül. A csütörtöki nap folyamán Sirovy miniszterelnök Tiso és Volosin tartományi miniszterelnökökkel együtt fölkérte Hacha Emilt az államfői tisztségre való jelölés elfogadására. Hacha a jelölést elfogadta.

Erre a felhatalmazási törvényjavaslat elfogadása érdekében a cseh kormány ismét megkezdte a tárgyalásokat. Össze is ültek a cseh és szlovák alkotmányügyi bizottságok. Azonban szombatra virradólag ismét megszakadtak a tárgyalások, mert a szlovákok még mindig aggódva gondolnak arra, hogy olyan messzeemenő felhatalmazást adjanak, amely alkotmányváltoztatást is lehetővé tehet. A szlovák bizottság visszautazott Pozsonyba és a tárgyalásokat valószínűleg csak hétfőn folytatják.

Ezzel kapcsolatosan érdekes körülményként jegyzik fel a lapok, hogy Tiso szlovák miniszterelnök, aki szintén Prágába érkezett, nem vett részt a cseh és szlovák bizottságok tárgyalásán, ehelyett Hacha elnökjelöltet kereste fel és vele folytatott tanácskozást a felhatalmazás feltételeiről.

Érdekes az is, hogy Hacha közigazgatási bírósági elnököt máris kezdik bevezetni az államirányítás ügyeibe. Sirovy miniszterelnök pénteken teát adott, melyre Hachát is meghívták. A tea alatt az időszerű kormányzati kérdéseket vitatták meg.

Benestől megvonják a cseh-szlovák állampolgárságot

Berlínből jelentik: Az Essener National Zeitung jelenti, hogy Benes volt csehszlovák

köztársasági elnöktől meg akarják vonni a csehszlovák állampolgári jogot.

A szlovák kormány feloszlatta az egységes szlovákpárt ellenpártját és a zsidó pártot. Gyűjtőtábor Illaván

Pozsonyból jelentik: A szlovák kormány rendeletet adott ki, melyben feloszlatta a szlovák nemzeti pártot és a Zsidó Pártot. A rendelet indokolásából megállapítható, hogy a

A lengyel hadsereg azonnali megszállással intézte el az árvamegyei cseh-lengyel határkérdést

A lengyel határmegállapító bizottságot fegyveres támadás érte. Ennek megtorlása volt a lengyel hadsereg közbelépése

Varsóból jelentik: Az új lengyel-csehszlovák határon súlyos események játszódtak le. Az eseményekről a lengyel kormány hivatalos közleményt adott ki, mely a következőket tartalmazza:

A lengyel-szlovák határ kijelölésére küldött lengyel bizottság Árva-megyében fegyveres támadás áldozatául esett. A támadást a lakosok bandája intézte a határsági képviselők és a tényleges katonaság egyes tagjainak támogatásával. A támadás akkor történt, amikor a lengyel küldöttség a szlovák küldöttséggel való találkozásra ment csehszlovák területre. A támadást már előre megszervezték. A küldöttség két tagja megsebesült, gépkocsijuk pedig megrongálódott. Az incidens Zankioravske község mellett történt. Ez a község a határkijelölési zónában fekszik. Minthogy az elmúlt pénteken is hasonló esemény történt Csaca mellett, a lengyel küldöttség megállapította a szlovák hatóságok rosszindulatú magatartását és felfüggesztette munkálatait. A lengyel kormány intézkedéseket tett, hogy Lengyelország elégtételt kapjon és jogai a neki ítélt területeken biztosíttassanak.

A hivatalos jelentés a továbbiakban megállapítja, hogy a november 24-én lejátszódott

* Aki egész nap ott görnyed az íróasztal mellett, igyek reggelként felkeléskor egy kis pohár természetes „Ferenc József“ keserűvizet mert az a bélműködést szabályozza, a gyomoremésztést előmozdítja, a vérkeringést élénkíti és a munkaképességet fokozza. Kérdezze meg orvosát.

szlovák nemzeti párt zavarja az állam rendjét és biztonságát és arra törekszik, hogy ketté szakítsa a szlovák nép egységét. Az indokolás másik pontja pedig rámutat arra, hogy Szlovákiában Zsidó Pártra semmi szükség sincsen.

A szlovák belügyminiszterium egy másik feltűnő intézkedést is tett. Elrendelte több gyűjtőtábor felállítását, ahol a politikailag nemkívánatos elemeket gyűjtik össze. Az első ilyen gyűjtőtábort Illaván állítják fel.

A magyar és szlovák népcsoportok egyenjogúságának kölcsönös elismerése Szlovákiában és Magyarországon

Pozsonyból jelentik: Culern Konstantin a szlovák rádió kormánybiztosa a pozsonyi rádióban és a közvetítő állomások bekapcsolásával magyarnyelvű előadást tartott. Ebben annak szükségét hangsúlyozta, hogy mindkét oldalról adják meg a magyar és szlovák nemzetiségű népcsoportoknak az őket megillető jogokat. Hivatkozott Mach Sándor propagandafőnök ismeretes rádióbeszédére és kijelentette, hogy a szlovák nép jó viszonyban akar élni a magyar nemzettel. Az előadás végén a pozsonyi rádióban felcsendültek a Rákóczi induló dallamai

események lehetetlenné tették a lengyel határmegállapító bizottság további munkáját. Ezért a lengyel hadsereg-főparancsnokság az eddigi szokásokhoz híven utasítást adott a Sziléziában operáló csapattesteinek, hogy a kérdéses területre azonnal vonuljanak be. Ezenkívül a prágai lengyel nagykövét azonnal tiltakozást jelentett be a cseh kormánynál és kifejezte a lengyel katonai hatóságoknak azt a kívánságát, hogy a cseh hadsereg már november 27-én adja át mindazokat a területeket, melyeket a két ország határmegállapító bizottságának határozata értelmében csak december elsején kellett volna átadnia. A cseh kormány elfogadta ezt az előterjesztést és a lengyel hadsereg november 25-én meg is kezdte Csaca mezőváros és vidékének megszállását. A megszállás rendjén a cseh csendőrséggel több ízben összeütközésre került sor. Időközben a cseh hadsereg képviselői megjelentek a lengyel csapatok főparancsnokságánál és olyértelmű megállapodást kötöttek, hogy a lengyel hadsereg azonnal megszállhatja a határmegállapító bizottságok által kijelölt területeket.

A LENGYEL KORMÁNY VÁLASZA AZ ÚJ CSEHORSZÁGI HATÁROK SZAVATOLÁSÁRÓL

Londonból jelentik: A Daily Express jelentése szerint a lengyel kormány válaszolt a cseh kormánynak a prágai sajtóban közzétett ama hivatalos közleményére, melyben bejelent, hogy a cseh kormány lépéseket tett Csehszlovákia új határainak szavatolására. A lengyel kormány közölte a cseh kormánnyal, hogy a cseh köztársaság határainak szavatolását mindaddig megtagadja, amíg csak a közös magyar-lengyel határ meg nem valósul.

A kellemes és hasznos szórakozás életszükséglet!

Eppen ezért a jó rádiót senki sem tartja luxusnak!

1939-es modern rádiókkal hallhatja az egész világot

Telefon:
35-36

Bazilli-Deák

csillár- és rádióüzlet
Nagyvárad, Park-szálló épülete

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450
negyedévre 225, egy hóra 75 lei.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekkszámánk száma: 80.037

Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: dr Sulyok István.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucuresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Több felhő, egyes helyeken köd, sok helyen eső, a hőmérséklet nem változik lényegesen.

VALLÁSOS ÖSSZEJÖVETELEK MENTÉSEK AZ ELŐZETES ENGEDÉLYEKTŐL. Gyulafehérvárról jelentik: A gyulafehérvári római katolikus püspökség azzal a kéréssel járult Maros tartomány királyi helytartójához, hogy engedélyezze az egyháztanácsok, vallásos egyesületek gyűléseinek megtartását, anélkül, hogy minden egyes esetben kérni kelljen az ilyen gyűlésekre engedélyt. Maros tartomány királyi helytartója a következő átiratban válaszolt a kérésre: 4224-1938. szám. Válaszolva az önk. 3130-1938. számú kérésére, tudatjuk önökkel, hogy utasítottuk alantás közegeinket a VI. hadtest 2-ik számú rendeletének végrehajtására, amely szerint az állam által elismert egyházak vallásos összejövetelei mentesek minden engedélytől. Megemlítettük utasításainkban azt is, hogy ugyanezen elbírálás alá esnek a római kat. püspökség által elismert Mária-társulatok is, amikor egyházi ellenőrzés alatt ügyeik megbeszélésére gyűlnek össze.

Bezárták a lengyel szabadkőműves páholyokat. Varsóból jelentik: Moszcicky köztársasági elnök két érdekes rendeletet adott ki. Az egyikben a szabadkőműves páholyok működését tiltja be az ország egész területén. A rendelet kimondja, hogy a fennálló páholyokat bezárattja és új páholyok alapítását megtiltja. A szabadkőműves páholyok vagyonát a rendelet jótékony intézmények számára juttatja. A levéltárak és okiratok pedig a lengyel állam tulajdonába mennek át. A másik rendelet az általános sztrájkok szervezését és a sztrájkra való uszítást tiltja meg.

BEVONJÁK A FORGALOMBÓL A MÁSODIK TÍPUSU EZERLELES BANKJEGYEKET. Bucuresti. Saját tudósítónktól. A Román Nemzeti Bank kivonja a forgalomból a második típusú 1000 leles bankjegyeket. Ezek a bankjegyek a 19-415-33 dátumot viselik és többszínűek, amely színek közül az uarlkodó szín kék és világossárga, a bankjegy előlapjának főszívege lila színnel van nyomtatva. E bankjegyeket november 25-ával kezdődőleg váltják be. Bucurestiben a Nemzeti Bank bevéltőhivatalában, Str. Lipsicani 25. Vidéken pedig a Nemzeti Bank valamennyi fiókjában. A beváltás határideje 1938. december 31. amely nap után a még beváltatlanul maradt 2-ik típusú 1000 leles bankjegyek értéküket veszítik.

* A legideálisabb hashajtó, vértisztító, epahajtó a dr Földes-féle Solvo pirula. Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorontás, felfúvódás, gyomor és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást, nyújt. Egy doboz ára 20 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban kapható.

Zürichi nyitás. Párizs 11.42, London 20.40 fél. Newyork 446 egynyelcad, Brüsszel 74.45, Milánó 33.15, Amszterdam 239.62, Berlin 176.25, Prága 15.05, Varsó 82.87, Belgrád 10, Bucuresti 325.

Tűzifa a szegényeknek. Temesvár. Saját tud. A Katolikus Női Misió, mint az elmúlt években, ezidén is tűzifagyűjtést rendez a szegények javára. „Csak öt darab fát” kér mindenkitől, esetleg használt ruhát vagy játékszert is. A József-külvárosban már vasárnap megrendezik a nemes akció, amikor is utcáról-utcarra járnak a gyűjtő-kocsik és megállnak minden háznál, az adományok gyűjtésére. A rákövetkező vasárnapon a Belvárosban lesz gyűjtés, azután pedig a Gyárvárosban és az Erzsébetvárosban. Az ezen városrészekben való fagyűjtés időpontját még közölni fogják.

Tradicio

AMELYET ÉVSZÁZADOK MEGŐRIZTEK

„Old Sandal Water”, az angol arisztokrácia toalettvize.
„Old Sandal Water” — csakis a „vitórlással” valódi — több, mint illatos kölnivíz. Hóla a természetes ébenfa, cédrus és egyéb exotikus fakivonatoknak, „Old Sandal Water” üdítő és mindenkéftől különleges illatu.
Az egész világon értékelik; „Old Sandal Water” most nálunk az országban is kapható, minden szaküzletben.

Old Sandal Water

TÖBB A KÖLNIVIZNÉL

Lady GYÁRTMÁNY

Letartóztatták Gárdos Kornéliát. Budapestről jelentik: Gárdos Kornéliát, a Nemzeti Színház nemrégii fegyelmű uton elbocsátott tagját, a rendőrség ma őrizetbe vette. Gárdos Kornélia sértő kijelentéseket tett a színház színpadán egy nagyobb ezínezétsárság előtt. Sértő módon nyilatkozott aktív miniszterrel és más politikai kijelentéseket is tett. A letartóztatás államellenes vétség címén történt.

ENGEDÉLYEZTEK A BETILTOTT SZÉKELYKERESZTURI KASZINÓ MŰKÖDÉSÉT. Székelykeresztről jelentik: Jelentették, hogy hatósági intézkedésre betiltották a hetvenkétéves multra visszatekintő Székelykereszturi Kaszinó működését. Az egyesület helyiségeit lezárták és lepecsételték. Az intézkedés érzékenyen érintette a gazdag könyvtárral rendelkező egyesület tagjait, mivel úgy a város, mint a környék urj rétegének ez volt az egyetlen szórakozási helye. A Kaszinó elnöksége, élén Elek Domokos dr.-ral, a betiltás óta mindent megtett, hogy a rendelkezést visszavonják. Eljártak mind a kisebbségi fő kormánybiztosság-nál, mind Papp Danila Maros-tartományi helytartónál. A közbenjárások sikerrel jártak s november 22-én a helyi hatóságok eltávolították a Kaszinó helyiségeiről a pecsétet s az egyesület ismét megkezdhetette működését.

A brassói Szent Kereszt Szövetség tagjai vasárnap délelőtt 10 órakor végzik közös szentáldozásukat a Szent János templomban. Délután 4 órakor a Szent Ferenc III. rendi otthonban rendez havi oktató gyűlést tartják meg, míg este 7 órai kezdettel műsoros kávéestélyt rendeznek néhai Tüzes András ferences testvér emlékére.

ÖTVEN BANIVAL FELEMELTEK A KENYÉR ÁRÁT NAGYVÁRADON. Saját tud. Szombaton délelőtt ülést tartott a városházán a közszükségleti cikkek ármezgállapító bizottsága. A gabonakivitel folytán a liszt ára emelkedett és így a kenyér maximális árát is felemelték 50 banival. Ugyancsak felemelték a vendéglőben a csorba leves árát 2 leivel.

NEGY ÉVRŐL HAT ÉVRE EMELTEK FEL A FÖLDMŰVESKAMARA ELNÖKÉNEK BÜNTETÉSEÁT. Temesvár. Saját tud. Mihai Sabint, a mezőgazdasági kamara elnökét tudvalevően visszaélések miatt négy évre ítélte el a törvényszék. A volt kamarai elnök ártatlanságát hangoztatta és fellebbezett. Az ítéletábla most tartotta meg a tárgyalást és Mihai büntetését négy évről hat évre emelte fel. Kötelezte egyben Mihait hétszázhetvenhétezer lei kártérítésre. Két kamarai tisztviselőt, akiket a törvényszék felmentett, a tábla egy-egy évre ítélte el. A védelem azon kérését, hogy a volt kamarai elnököt betegség címén szabadlábra helyezze, a tábla elutasította.

Arccal a sárba esett és megfulladt egy részeg ember. Nagyvárad. Saját tud. A brátkai csendőrség szombaton megdöböntöt esetet jelentett az ügyészségnek. Domocos Tódor falubeli lakos hatalmas adag pálinka elfogyasztása után holtrezegen hazafelé indult a kocsmából. Alig haladt néhány lépést arccal a földrebukott. Az alkohollal hatása miatt még fejét sem tudta megfordítani, szája befőmódott földdel és megfulladt. Holttestére az arrajáró falusiak találtak rá. Az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

CORSO (HEYMAN) MOZGO

Ma és mindennap a francia filmgyártás
velencei aranyérmes nyert filmje

MEGBELYEGZETT
izgalmas, szórakoztató és megható, eredeti kínai felvételekkel
Főszereplők: Victor Framcen, Sessuu Harakawa

Kiirtják a Duna mentén garázdálkodó farkasokat. Bucurestiből jelentik: Macini jelentés szerint pásztorok jelentették a hatóságoknak, hogy a Duna moosaras vidékein éhez farkasok farkái támadják meg a juhnyájukat és sok juhot pusztítottak el. A hatóságok vadászattokat rendeznek a farkasok kiirtására.

TÖRÖLTÉ A TÖRVÉNYSZÉK A BETHLEN KATA JÓTÉKONY EGYESÜLET JOGI SZEMÉLYISÉGET. Marosvásárhely. Saját tud. A törvényszék a napokban határozatilag törölte a Bethlen Kata Jótékony Nőegylet jogi személyiségét azzal az indoklással, hogy az egyesület alapszabályai nem felelnek meg az idevonatkozó törvény rendelkezéseinek. Dr. Csiki László, az egyesület jogtanácsosa ezzel szemben kifejtette, hogy az alapszabályok törvényesek és a jótékony célú egyesület mindig megfelelt alakulása céljainak. A törvényszék nem vette tekintetbe dr. Csiki érvelését és kimondta az egyesület jogi személyiségének törlését. Az egyesület vezetősége megfellebbezte a határozatot s egyben érvelte a református püspökséget a történetéről.

Hitelbiztosítékot létesít a hunyadmegyei nyugdíjasok egyesülete. Déva. Saját tud. A hunyadmegyei nyugdíjasok egyesülete legutóbbi választmányi ülésén a nyugdíjasok részére létesítendő hitelszövetkezet kérdésével foglalkozott s elvben kimondta annak létesítését. Egy részjegyzék az összegét 500 leiben állapították meg s csak azok részesülnek kölcsönben, akiknek bizonyos mennyiségű részjegyük van. Ezeket öt, illetve tíz havi részletben lehet majd megfizetni. E hitelszövetkezet a jelenleg működő temetkezési segélyügyleket is fellendíthetné s a most kiutalt 2400 lei helyett 5, illetve 10.000 leit utalnának ki haláleset alkalmával.

TIZENÖTÖDIK SZÁZADBELI MESTERMŰVEK ÁRVERÉSE (V. V. Leipzig.) November hó 23-án Lipcsében egy nagy árverést rendeztek, amelyen kb. 700 darab részecskét, eredeti rajzot, stb. kínáltak fel a vevőközönségnek. Ezeknek a rajzoknak egyrésze a 15-19-ik századból származnak és vannak közöttük Dürer, Rembrandt és más német és hollandi mesterek művei. Egyedül Dürer munkáiból 67 darabot árvereztek el, de van közöttük Altdorfer, Hans Baldung (Grien), Pieter Bruegel, Cranach, van Dyck, Holbein, Rubens, Ruissdal-féle darab. Az árverezés iránt német műértő körökben igen nagy volt az érdeklődés.

Temetés. Özv. Tóth Lászlóné szül. Balla Margit 80 éves korában Nagyvárdon meghalt. Temetése vasárnap délután 2 órakor lesz a Halter-kápolnából. (Erdélyi „Concordia“.)

A Balkán-szövetség katonai tanácskezése. Athénből jelentik: A Balkán-szövetség katonai attaséi egymásután érkeznek meg a görög fővárosba, ahol vasárnap kezdődik meg a Balkán-szövetség katonai természeti tanácskezése.

S. T. Vulturii—Sasok Turista Egyesülete ezután is tudatja, hogy folyó hó 29-én (kedden) este 7 órakor az egyesület helyiségében választmányi gyűlést tart.

Megdráguít a tűzifa?
Akkor is
olcsón fűtök
„ZEPHIR“
kályhával

10 kilogram fával fűt **24** órán át.
egy normál szobát

Gyártja: **Szántó D. és fia, Oradea**
„ELITE“ tűzhely kályhacéjára
Kapható mindenütt. Kérjen díjtalan árlengyzéket.

H. Eckmann német író előadása Nagyvárdon. Saját tud. Pénteken este 9 órakor a nagyvárdi Katolikus Kör kistermében a nagyvárdi német egyesület a németországi könyvnappal kapcsolatban, kultúrelőadást rendezett. Az előadás román és magyar intellektuelek is megjelentek. Schuster ezredes, német konzul bevezető szavai után, — aki a könyvkultúra és béketerjesztő hivatását hangoztatta, H. Eckmann schlesvig-holsteini származású német író tartott érdekes előadást az új német szellemi élet kifejlődéséről, majd verseiből és novelláiból adott elő.

* Országos kirakatverseny. A „FLORA“ rum- és likörgyár Rt. Arad, november közepén egy új sorozat luxusminőségű italt hoz forgalomba és az ennek bevezetésével kapcsolatos reklámakció keretében 30 tekintélyes pénzdiát tűzött ki azon legszebb kirakatok rendezői részére, melyekben az új italok szembeéltlen vannak elhelyezve. A 3000, 2000, 1000, 500, stb. lejes díjakat a kirakatokról felveendő és beküldendő fényképek alapján fogja egy bizottság odaítélni a kirakatok rendezői részére, míg a cégek diplomát kapnak. A nem díjazott fényképeket a Flora-gyár 100 lejért megvásárolja. Erre a célra különben a Flora-gyár kedvezményes pauszálaron szállítja a liköröket, melyek gyönyörű, ujszerű kiállításokkal és kiváló minőségűekkel nagy feltűnést fognak kelteni. A kirakatverseny feltételeiről s az egyéb kezdeményekről szóló ismertetést, továbbá az új likör képet és leírását, stb. kívánatra a Flora-gyár beküldi az érdeklődőknek.

Szélhámosok, akik visszaélnék a magyar lakosság jószívűségével és nemzeti érzésével. Temesvár. Saját tud. Csak a napokban figyelmeztették a napilapok a lakosságot, hogy tartózkodjanak riasztó hírek terjesztésétől, miután az illeték súlyos büntetéseknek teszik ki magukat. Most aztán olyanok tűntek fel, akik egyrészt a magyar lakosság jószívűségét akarják kihasználni apró szélhámoskodásokra, másrészt meg a nemzeti érzésre apellálva, másokat bajba sodorni. Magyar részről ezért szükségesnek tartották, hogy figyelmeztetésül a következőket közöljék:

— Az utóbbi időben feltűnően szaporodnak a magyar társadalom jószívűségét vagy nemzeti érzését kihasználó szélhámosok, akiknek működésére jellemző a következő legtrissább eset:

— Csütörtökön ismeretlen férfinag telefonon hívta fel a temesvári Magyar Nőegylet több vezetőjét, állítólag a gyárvarosi állomásra, azzal, hogy oda három menekült csehszlovákiai magyar család érkezett tizenegy kis gyermekkel, akik Lugosra utaznak, egy óra múlva megy is a vonatjuk. Azonban hiányzik még 239 lei utiköltségük, a többi már összeadták számukra a jószívű vasutasok. A telefonáló a hiányzó összeg pótlását kérte a nőegylet vezetőségétől s aziránt érdeklődött, hogy hova lehetne a pénzért menni. A Nőegylet vezetői nem restelték a fáradságot és személyesen kimentek a gyárvarosi állomásra, ellenőrizni a bementő adatok valóságát és nagy meglepetéssel állapították meg, hogy ott hírhavamva sincs a Csehszlovákiából kintasított és Lugosra igyekvő magyar családoknak. A vasúti személyzet sem tud róluik semmit. Telefonon érdeklődtek a jászvárosi pályaudvaron is, de természetesen ott sem tudtak semmit a segélyre szoruló menekültekről. Míg a nőegyleti vezetők a pályaudvaron jártak, az ismeretlen telefonáló több más magyar hölgynél érdeklődött hasonló módon, sőt egy helyen személyesen is megjelent, vasutas ruhában.

— Érdekes, hogy ezelőtt két—három héttel ugyanezzel a mesével fordultak több magyarpárti vezetőhöz is, akik azonban arra való hivatkozással, hogy a Magyar Párt nem folytatja működését, a jászvárosi katolikus missziótársulat-hoz utasították az állítólagos jószívű vasutast azzal, hogy a missziós nővérek majd személyesen beszélnek a segélyezésre szorultakkal. Erre az illető lemondott a kísérletezéséről, de most újra próbálkozik.

— Még nagyobb arányú szélhámoskodásnak látszik az a mozzalom, amelyet Temesvár-Gyárvarosban ismeretlen fiatal emberek folytatnak, akik bizonyos jelezavak hangoztatásával fantasztikus célokra pénz gyűjtének. Az ügy hátterében valószínűleg néhány züllött életű, élelmes fiatal ember áll, akik ismerik a magyar társadalom öszetételét, vezetőit és biztos fellépésükkel távéadásba ejtik a jóhiszemű magyarokat. A magyar közönség jól teszi, ha a legnagyobb tartózkodással fogadja ezeket a lelkiismeretlen vámszedőit a jótékonyaságnak és a nemzeti érületnek.

Prohászka Ottokárnál

olvassuk a ma különösen aktuális sorokat:

„Vádolnak szocializmussal, antiszemitizmussal, radikalizmussal, ki ezzel, ki azzal, ahogy jön; az egyik ezt, a másik azt hajtogatja, természetesen a szerint, amint eleve-nükre tapintunk s egyéni vagy osztályér-dekeiket veszélyeztetjük. Kijelentjük, hogy nekünk az egészen mindegy, hogy mások... miféle érzelmű meghabórodásokba esnek; reánk nézve a dolog, nem a név, hanem a közügy, s nem a részleges érdek a döntő. Mikor társadalmi s gazdasági állásfoglalásról van szó, akkor nem teóriák, hanem gyakorlati szükségletek lebegnek szemünk előtt, s fölülünk az igazságnak és a gyöngének védelme... De lássuk hát, mi fán terem az a mi szocializmusunk, s ami még borsasztóbb, a mi antiszemitizmusunk? Mi látjuk a népnek nyomorát s a gyengéknek vívódását. Látjuk, hogy élettelen dolgok felhalmozódása, milyen a pénz, cárinál nagyobb és kegyetlenebb hatalmat gyakorol munkás, gazda s a szegények millió felett; vaspántokat kovácsol s életet pusztít... látjuk, hogy az áriai fajoknak idealizmusát s a keresztény kultúra moralitását nem osztó szemíták mint használják fel a gazdasági kalózkodást s mint szárnyalják túl nem az ész, hanem a pénztömeg növekvő hatalmával a magyar népet; s mikor ezt mind látjuk, akkor kilépünk s kimondjuk: szabad teret a fejlődésnek! Kenyeret és földet és levegőt a gyengéknek! Szabad teret az erőgyűjtésnek!... Mit hirdetünk mármost mi? Azt, hogy aki erős és hatalmas, az adjon; a gyöngé pedig tömörüljön. A tömörülés az egysülyt helyreállítja s a valóságos többséget uralomra juttatja. Ezt a célt a tömörülés kétféleképp szolgálja: úgyis, hogy nagyobb vagyont állít a kapitalizmus ellen, úgyis, hogy a törvényt a maga javára megváltoztatja. Mihelyt ezt megtette, erős lesz!... Nekünk a gazdasági liberalizmus ellen s az azt kihasználó akár keresztény, akár zsidó elem ellen az a kifogásunk, ami a kifosztott s kiszipolyozott embernek a leghatalmasabbal s az elnyomóval szemben. Mi nem személyt, nem fajt, nem vallást támadunk, mi a rendszert, a hatalomnak rossz rendszer révén való elhatalmasodását támadjuk.“

Tizenöt halott és tíz sebesült egy karbid-lámpa robbanás miatt. Genovából jelentik: Az egyik déligyümölcskereskedésben robbanás történt, mely 15 halott és tíz sebesült áldozatot követelt. A vizsgálat megállapította, hogy egy karbidlámpa okozta a robbanást, amelynek melegénél az üzlet tulajdonosnője a zöld narancsokat sárgára akarta érlelni. A kereskedőt letartóztatták.

Senki sem jelentkezett a dévai színház bérletére. Déva. Saját tud. November 25-ére volt kitűzve a dévai városi színház bérletére az árlejtés, de nem lehetett megtartani, mivel egyetlen érdeklődő sem jelentkezett. Az érdeklődéshiány miatt állítólag a súlyos feltételek az okai s máris jelentkeztek hárman, akik a feltételek megváltoztatása után hajlandók ajánlatot tenni a színház bérletére. Ezen kívül bérleti szándékát jelentette be az Astra román kulturális egyesület is.

Mikulásra
Figurák, Krampusok és Mikulások, valamint dobozos firs bonbonok legolcsóbban
PETROVICI
csokoládégyárnál kaphatók. — Gyár és főüzlet: Nagyvárd, Str. Alexandri 28.
Fióküzlet: Bulev. Regela Ferdinand 6. sz.

Mozgósínházak műsora:

DORIAN: TARAKANOVA HERCEGNŐ.
APOLLÓ: MARCO POLO KALANDJAI.
CORSÓ: MEGBELYEGZETT.

Az okos ember nemcsak az árat nézi;

meg is kérdezi „mit kapok a pénzemért?” A fogkrémnél a tartalom fontos. Aki Chlorodontot vásárol biztosan tudja mi van benne; finom, nemes alapanyagok, nagy tisztítóerő, intenzív hatás. Milliók esküsznek Chlorodontra — ők már tudják miért.

Chlorodont - fogpaszta

Rózsamisztérium

Irtá: P. Treján Leonárd

Tarka lombosított őszi faágak között virított az utolsó rózsabimbó. Kacagott az őszi hervadáson. Olyan volt, mint a megkésztett gyermek anyja kebelén. Tavasz és nyár az őszben. Virágzás és kikelet a hervadásban. Megkésztett örömriválás az éjszakában. Bánat sivatagján viruló oázis. Nem tudom, látták mások is vagy nem, de nekem ritka szép élmény volt. Nevető rózsza a gyönyörűség vénülő fáján...

Ekkor láttam, hogy egy rózsaszál nem közönséges jelenség. Azt tudtam eddig is, hogy minden virágnak van lelke és értelmisége, de hogy egy rózsaszál tele van fonséges miszticizmussal, azt nem tudtam.

Egy rózsaszál... Minden szirma tele van írva olvashatatlan írással. Üzenet égi szépségek honából. Tamtás bevezetett szép jökeletességről és a széptani illendőség formáiról. Égi előkelőség megjelenítése földi világban. Olvashatatlan, képletes leírása a szeretetnek. Erzélelvenség megcsendülése a szférák hárfás zenéjén. Isteni költészet szép virága, és sejtelmes titkok megnyilatkozása. Élet evangéliumának hirdetése a megfagyott szívek halálszigetén...

Van rózsamisztérium! Bővelkedő föld terem aranyló búzakalászt és más valóságokat, ég adja a lelket és isteni szellemiség zsongva zibongó végtelenül gazdag gondolatait. Egy rózsaszirmban annyi a termékeny eszme és a megtermékenyített költőiség áramlása, hogy a megasztott sovány föld is virágba borul és paradicsommá lesz.

Paradicsom legszebb rózsaszála a titkos-értelmű Rózsza. Rosa Mystica...

Isten lelke megváltói vágyakozásának szépséges, szeplőtelen virága. Isten földreszállásának karácsonyi örömet hirdető kinyílt rózsabimbó. Teremtésben és megváltásban működő isteni gondolat szépségének kivirágzása. Ég öröme, föld boldogsága. Siralomvölgy vigasztalása, az Ur ígéreteinek záloglevele és biztosítéka. Valóban misztikus szép Rózsza, a szeplőtelen Mária!

Mielőtt az Isten jött közénk, Őt küldötte hozzánk. Jött a rózsza kellemével, színével, illatával. Bájos szépsége új szépséget adott a művészetnek. Addig ismeretlen irányt nyert az ízlés, a jó és lett belőle erény és hősiesség. Erő, tisztaság és győzelem. Tiszta és művészi életforma az emberi gyarlóság világában. Rosa mystica illata terjengett a föld hátán és édes áramától megrészesedtek a lelkek. Bódulatba estek és a tisztán lelkesedés tüze lett úrrá fő-

löttünk. Szeplőtelen szépség vágyakozása...

Chiara nővér a Monte Subasio ősi fenyvesében járkál fagyos, zimankós téli időben. Lelkében a nyarat hordozza, szívében a tavaszt éli. Egyszer csak az jut eszébe, hogy milyen egyszerű lenne, ha most hóvirágok helyett pirosló rózsák fakadnának a jégkemény téli talajon és ha rózsák között megjelenne Francesco, az ő atyja, mestere és életének ideálja. És a fagyos föld téli kérge kezdett megmohásodni. Hóvirágok megmozdultak és tavaszos zsenge levél lett belőlük. Rózsák nyíltak a hóves, zuzmarás hegyoldalon. Száz és ezer pirosló rózsza között a stigmáslábu Szent Ferenc, Krisztus ötrózsás szenvedésének lovag hőse. Klára nővérnek ujjongó lett kámzsás szűz alakja, rózsás a szíve, virágba borult a lelke...

Rózsamisztérium... Tavasz a télen. Hó-

A POR DICSERETE

Irtá: G. K. CHESTERTON

„Mi hát a por?” — kiált a prédikátor.
„A föld megéled, mozog, porzik ám,
A talpad alatt fölserken a holt kő
És ezt susogja minden porcikám:

„Te balga, már a földet is levernéd
És eltípnád itt a drága port,
De fölnevelt e békétűrő bolygó
S a széles úrban széles háta hord.

„Hát bujj ki végre már a rossz oduból,
Figyeld a buzgón mozgó anyagot,
Beszélj a kőnek, bámuló virágnak
S a porzem benne, meglátod ragyog

„A székfű és a lilium, a szikla,
A mályvárózsza és a gyöngye fű,
A csillagó nan. hold ezüstie, kék fény
A szürke porból ilyen gyönyörű.

„Csak menj tovább, a város kapuin túl
És megtalálod te is azt a fát,
Akit ragyogva öntöz a dicső fény
S az égi fényeket fakasztja rád,

„Mert üstökösre ömlik a mennyország!
S te is, te is, te dermedő agyag,
Ké lassan mállasz, gondoldj boldogan rá,
Hogy egykoron fölharogott a nap,

„Midőn az Ur megesküdt Magára,
Hogy szolgáinak szebb arcot varázsol,
A lángoló egeknél gyönyörűbbet,
Csak porból, semmi másból.”

HORVÁTH BELA fordította

virág helyett a tündöklő rózsaszál. Jégcsap helyett illatos rózsza. Minden rózsaszirmban a nő természetes hivatása. A rózsamisztérium főként érettek van. Termeljenek rózsát a szikla-
rengetegbe, a sivatagba is...

Tövises bozót vad cserjésében gondolkozott Franceskó Isten szeretetéről. Arról az égő és égető szent szerelemről, mely az ő lelkét emész-
tette. Forró sóhajok hagytak el ajkát. Mint az emészto láng heve. Az ördög irigyelte a szere-
tet hősenek tüzes lángolását és azt juttatta ész-
be, hogy teste is van, a vérnek jogai is vannak.
És hogy szép a nő, érzéki báj ingere jár vele.
Csókja, ölelése mint a habzó leveztenger ör-
vénylő mélysége. Franceskó agyába beleütök-
zött a kép és a másik pillantásban kivetkőzött
durva kámzsájából és meztelen testével hem-
pergett a vadcsérjés éles tövisei között. A tövi-
sek összeszebezték ártatlan testét és vére piros-
ra festette a sűrű bozótot. És mindenütt, ahová
a tisztaság vértanújának vére hullott, pirosló
rózsák nyíltak. Ma is nyílnak. Ismeretes a
Porciunkula mellett Szent Ferenc rózsás
kertje...

Rózsamisztérium...

Érzékenyen finom volt a lelke Szent Er-
sébetnek. Ő is meglátta a bogáncsos bozótot.
Száz kórót, tövises dudvát és tapadó gyo-
mot. Szerette a szegényt és a szegénységet. Sen-
ki a szegénység apostolát nem értette meg úgy,
mint ő. És a kor szociális nyomorúságán nem
akart olyannyira segíteni, mint ő. Szent Ferenc
legigazibb és leghűségesebb tanúja. A fejede-
lemasszony! Egykoron kenyert vitt királyi kö-
penyében a szegényeknek. De mielőtt szétosz-
hatta volna, minden kenyér viruló szép rózsá-
vá változott. Férje már nem láthatta a kenyé-
réket, hanem a rózsákat. Csudák csudájára ki-
hajtott a szociális jóság rózsafája...

Ez is csudálatos rózsamisztérium...

Liziói Szent Terézkét elnevezte valaki az
Ursten kicsi szent Csipkerózsikájának, annyira
a rózsák szentje ő. A rózsza és tövise nagy je-
lentőséghez jut az ő életében. A szenvedés és az
öröm. Krisztus keresztje és a szent gyermekség
aranyos lelkiéletében rózsákat hintett széjjel. A
vigasztalásnak, lelki segítésnek, apostolkodás-
nak és szent lelki gyermekségnek rózsáit. Azt
ígérte, hogy halála után is rózsákat hullat a
földre. Meg is teszi, mert sok jót művel. A lel-
kiélet rózsás útjait mutogatja meg a nagyok-
nak és kicsinyeknek. Ez is csudálatos rózs-
misztérium...

És rózsamisztérium, ha szeretjük a virágot
és elfoadjuk tanítását.

Egy percre hazatérek

Jeta: Dallas Sándor

Már megint itthon vagyok. Haza-hazakerget valami furcsa idegenség, valami különös vágy, gondolom, boldog szeretnék lenni s azért nincs nyugtom sehohsem. Ezt keresem s a lényegével épp úgy nem vagyok tisztában én sem, mint más ember. Néha eszembe jut egy név, mint például: Orsova s odamennék. Lényegesen olyan érzésem van, hogy ott találnék valamit, én nem tudom talán csak egy gombot a porban, egy vonást egy ember arcán, vagy egy falevelet, amint ing a szélben, de ha ott vagyok, látom, ott nincs semmi, mert mindenütt egyformák az emberek, a föld arculata, minden s látom az unalom és a fájdalom onnét van, hogy néha kifogynak az emberből a mesék s a világ dolgaiból kibújik az anyagszerűség.

Igy bolyongok oktalan érzések után, ha tehetem, közelbe vagy messzire, mikor hogy jön s nyilván nagy csavargó lenne belőlem a vérem és az érzésem miatt, mert igazi otthonom nincsen sehohsem. Itthon se, persze, itthon se már. Az itthon is csak állomás, ahova elvetődöm szeretettel és sok emlékezéssel, de úgy vagyok leginkább, mintha ablakon keresztül nézném az ismert dolgokat kint és bent, kihűlt a hejyem is...

— Édesanyám!

És hejyem rám négy két fekete szemével, az ősz haja palástjával a fején, az agyondolgozott és reumatól fájó kezével és a szava mindig ijedti alázatával a hónapok előtt, amikor most az én kezembe tett — én nem is érzem, de ő a haja szálával is tudja...

— Mi az, fiam?

Azt se tudom, mit mondjak. Nem tudom, miért szólottam, csak látni akartam, mert mindig egyedül vagyok, a legnagyobb sokadalomban is egyszál magam s húsz évre kiáltottam talán vissza, mikor szépen beletartoztam a családba én is, helyem volt és nem háltam téleken mindig bokor alatt.

— Ejnye, adjon helyett, édesanyám! — mondjam?

Mondjam neki? Én itthon vagyok és meg kéne térni szépen nyugovóra, mint gyerekhez illik, a szoba porát összefogni nyállal s megkenni a szemem az ősi kenettel boldogra és gyermekre, de...

— Énekeljünk, édesanyám!

És énekelünk. Énekelünk szépen. Kibontja fáradt, szép althangját, hohó, kibomlik, mint a parti tűz a folyó mellett az éjszakában, hajósnak, halásznak és vándornak egyaránt s én tercedek. Tapogatok fényvel ki a part felé, a szürke és alattomos sodru vízről csak keresem a partot...

— Ha már enyém a szíved...

Ez a nőtánk, a kettőnké, kisgyerekkorom óta már, mióta csak szeretni tudok, mert azóta mi édesanyámmal mindig énekelünk, ha fáj valami, ha örültünk, csak jött az ének, csak elővettük, mint a fényes gombot s egyik szívtől a másiktól, az övétől az enyémet, csak pöcköltük, pöcköltük folytonosan.

— Fújja csak, édesanyám! Kettecskén itthon fújunk csak szépen!

— Utasember vagy te, édes fiam.

Ezt mondja édesanyám, ahogy elhagyjuk az éneket s nézzük egymást.

— Csak utasember vagy. Battyu a hátadon s csak mégysz és sohase érkezel, csak kiszállsz. Ejnye, hova mégysz te, öreg, hová mehatsz?

És szomorú a szeme, persze, szomorú szegény öregasszonynak, mert beteges és bágyadt s a szíve néha a melléből már megfenyegeti: te öregasszony, vigyázz! S az utaink csak kerestek immár egymást, mint ahogy minden úttal csak találkozom. Ejnye, ejnye, bizony furcsa is lettem én esztendőnk során s olyan vagyok, mintha rámbizáltak volna valamit, valahol egyszer feladtak volna nálam egy levelet talán s azt el kellene vinnem valahová. Valami ősz-

szekötötést kellene teremtenem címzett és feladó között, hanem az adreszt nekem kell kitalálnom. Vándor postás vagyok, levélhordó a tömkeleges rengetegben s a címzeti után kereskedem. Halló!...

Hanem vendég van a háznál, én, menni kell ebédszínre s peng a mozsár: pilim, pilim, hipp-hopp, cukrot török, fiam, cukrot török! A tűz ég a tűzhelyen s pattog, mint az üdvölvés: De sok ebédet megfőztem! De sok ebédet megfőztem! A fejsze hasítja a fát édesanyám tenyerében: Csitt, bütyök! Csitt-csatt! A nyele meg édesanyám tenyerében: De régen ismer-

17 évig szenvedtem gyomorbetegségem...

Mielőtt a Gastro D-t használtam, írja többek között Rudnymin Dragomir, Girea, Str. No. 110. Júd. Timis-Torontal, majd folytatja:

„...szíveskedjen sürgősen küldeni részemre két üveg Gastro D. gyógyszer, én már maguktól rendeltem és nagyon szépen köszönöm, mert jól érzem magamat, 17 éve egyhuzamban szenvedtem gyomorbetegségben és most két üvegtől egészen egészségesnek érzem magamat...”

Fenti sorokhoz megjegyzésünk csak annyit, hogy a Gastro D.-kúra ajánlatos az összes gyomor- és bélbetegség, székrekedések, valamint epe-, vese-, májbetegségek és emésztési zavarok esetében. Orvosok is ajánlják.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban vagy megrendelhető 135 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárakban, București Calea Victoriei 124.

lek már, öreg tenyér! De régen ismerlek! Megcsókollak! A zsír sístereg, a kés kopog, a tűzhelyajtó nyikorog, a kílincs nyilkán, már szállnak a déli harangszó bőbitái s édesanyám kezén bejön az ebéd, mint egy királyleány.

— Itt vagyok!

A vándor ember meg nekiül és eszik. Megzörrenti a kanalat, mert a régi szokás benne van még a kezében, tör a kenyérből, mint szokta volt annakelőtte, megízleli, mert áldott lesz az ember, szája a kenyértől, melyet Krisztus is választott magának lakóhelyéül, áldott lesz, mint tanulta volt régen gyerekkorában s enni kezd. Vándorítom megállván, eszik az anyja asztalánál, izleli a régi ízeket, emlékszik rájuk és beszélget velük, a lelkében nagy labdajáték folyik vidor labdókkal, míg a kanállal megkocantja a fogát, hanem valahogy úgy van, mintha kinyílt volna a szoba mennyezete s onnét nézné önmagát: Ni csak, ez a bolond csavargó, hogy ül itt az anyja meg az öccse között, hogy eszik és úgy tesz, mintha idetartoznék ehhez az asztalhoz, pedig hát milyen régen volt az! Ugyancsak régen, a kenyér még aján-dék volt neki, Isten kezdő kedve szerint, nem a munka és a vásár ára! Haj, no! Föl! Föl!

Furcsa dolog ez így ülni egy asztalnál, de furcsa!

— Köszönöm — szólok és mesélni kezdek, de — csudálatos! — egy idegen ember mesél. Bennem van a vándorlás és csak kiszálltam egy kicsit. Megálltam és adreszt keresek. Halló, nem tudják, kinek szól ez a levél?

— Aludnál egyet, fiam!

— Aluszom is, de csak mint a vándor. A lélek. Isten tudja, milyen messze jár, mit keres, hol csatangol? Mindjárt fel kell helni és indulni kell.

— Nem vagyok itthon, édesanyám!

De ezt csak úgy mondom magamnak s anyám hajának szürkés, szomorú zuhataga olyan, mint egy távoli hold.

— Milyen pályán szaladunk, édesanyám? Milyen bolygók vagyunk, mondja meg, ahinek úgy indultam el a testéből, mint a nevetés?

Bizony, bizony, csavargó ember lettem,

vándor, valami battyuval a hátamon. Amit tettem: mind szárny volt, ami hazulról vitt el, amit tanultam: mind lépés kifelé a küszöbötől, amit gondoltam: vándorbakancs, amit akartam: vándorbot, amit álmodtam: üveghintó, de hogy szalad és hogy szalad, de hazulról el és hogy kergetem!

Emberek jönnek, egyik azt mondja tekintetes úr, a másik azt mondja: pajtás, beszélgetünk, de látom magam felülről: egy idegen ember beszélget, aki hasonlít rám.

— Elvert a jég! — mondják.

Elhiszem.

— Rossz volt a termés!

Elhiszem.

— Megnősültem, mit szólsz?

Elhiszem.

— Két lányom van, pajtás!

Elhiszem.

— Édesanyám — mondom —, ejnye nézze csak, szóljon már egy szót, lelkem! Nézze, ősz haja van a Janinak!

— Neked is, fiam — mondja édesanyám és furcsán mosolyog. — Neked is sok ősz hajad van már, fiam.

Az ám! És valóban mennyi ősz hajam van! Ejnye, hogy mikor is szedtem én ezeket össze! Nem is emlékszem egyre se, hol találtam.

— De látja, ez csak olyan mutató! Csak mutatóban van! Ahogy mondom, úgy higgye el, édesanyám!

Hanem mégis, Istenem, ősz hajam van! Jókora útat tehettem már meg és a sok közül egy se hozott ide. Megdobálhattak dérről valamerre, míg aludtam vagy míg álmodoztam, szürke csikó szőrért fonták a hajamba ismertetőnek: ez az a gyerek, akit majd le kell kaszálni! S megfáradhattam vagy mi, hogy csak így ülök és nem találok magamra.

Odakint galambok szállnak a napfényben s megismerem még őket: az japán, az örvös, emez purcli, amaz meg gatyás galamb. Hanem milyen messze van mindez, milyen messze van! Húsz esztendeje szálltak ezek a galambok vagy annál is több talán. Hol maradtam én így el magamtól, hogy most nem tudunk találkozni? Hogy most csak vendég vagyok és vigyázni kell a gesztusomra, hogy el ne vétsem? Ejnye, ejnye, milyen furcsa így őszülő hajjal hazaállítani s elfelejteni a verset, amely kinyitná a kílincseket.

— Valamit elvesztettem, édesanyám! Nyisson be ide énhozzám és keresse meg, legyen már olyan jó és keresse meg nekem!

Persze, magamnak mondom, nézem felülről magamat és mosolygok. És csak beszélgetek, csak foltozom magamat a szavakkal és nem tudok hazatalálni. Valami mélység van köztem és az otthon között és nem tudom általugrani. Így élem itthon egymásután a napokat zavarban és idegenségben s már csak nem belenyugszom, hogy ez így lesz, most már mindig így lesz, vándorolva csak magam léteznek, mert nem tudok már se lakásba, se szívből meglepedni. Istenem, ez is élet, magányos emberek is élnek a földön és mért fájna jobban az embernek a magányosság, mint más állapot! Nem igaz? Kicsiség az egész és nem érdemes komolyan venni, talán minden ember így van ezzel.

De akkor édesanyám bejön hozzám s azt mondja:

— Meglátogathatnánk, fiam, édesapádat.

Ez pedig nem olyan látogatás, hogy öltözködni kellene minden parádé nélkül is; édesapám tudniillik külön költözködött tőlünk s a temetőben lakik már hét esztendeje. Szép békes, csöndes lakása van, nyáron hűvös, télen meleg, kicsit talán szűk s az oldaljala elkorhadhatott az idők jártával, de azért éppen nem rontja a kedvét s egész rendesen elvan benne. Édesapám tudniillik halott hét esztendeje már ott lakik öregapám s az öcsém mellett szélről; a lakása kéménye hasonlít a fejjához s láthatatlan füst száll belőle, ahogy ő szépen idegél magának odalent. A másik oldalon öreganyám őrzi a négyes háztömböt s ügyel fel a belső tartozásra, mert családi tulajdon az épület.

Hát szépen összekapaszkodunk hárman, anyám, öcsém meg én s elindulunk látogatába. Az ajtón túl az út tele van vadgesztenyével s

GDYNIA

Amerika Hajózási R.T.

rendszeres személy- és teheráruforgalom

Eszakamerikába és Kanadába

„BÁTORI” és „PILSUDSKI” új, modern motoros hajókkal NEWYORK-ig vagy HALIFAX-ig gyorsvonati jeggyel, vízumokkal, szállodával és a kikötőben való ellátással együtt 18.000 lejtől

Délamerikába

Río de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires kikötőkig a KOCSIUSZKO és PULASKI nevű kényelmes gőzhajókkal jutányos árban.

1939-es NEW-YORKI világkiállítás:

rezerváltassa helyét az 1939 májusától rendszeresen NEWYORKBA induló társasutazásokra. Felvilágosítások és beiratkozások:

GDYNIA-AMERIKA LINIE
DE NAVIGATIE S. A.

București, Str. Poincare 39. sz. Telefon 4 22/31.

fényes, barna golyóbisokát letrafálta valamelyik éjjel póznával az öreg réti csösz, a szeptember, azt hitte, diót kókál s most iszonyú dühösen rázza az öklét a hegyek alatt valahol. Megcsalatozott az öregúr, dehát annyi idő alatt, mióta szolgálatában van, igazán megtanulhatta volna már a fák nevét. Hanem slendrián volt egész életében, csak dudálni tudott s az esti utcákon rémíteni a gyerekeket.

De hát megyünk szépen látogatóba, rendben egymás mellett, mint illik, az aszubborszagú sirdombok között s megérkezünk.

— No, Sándor! ... — mondja anyám s így bejelent bennünket szépen.

— Itt vagyunk.

A borostyán nyugodtan tartja tenyereit a nap felé s apám fejfája hegyére egy kis tarka csiga ragasztotta oda magát a nagy szárazságban. Lehet, hogy ez édesapám szeme, valami sírbeli periszkóp, amellyel körülnéz itt a világban.

Keresztet vetek.

— Miatyánk...

S míg mondom gépiesen a szavakat, látom, ahogy fekküdt a koporsóban hét évvel ezelőtt, kemény arccal, csukott szemmel, hideg homlokokkal és nagy csontokkal a szemelatt; a bajusza nem volt egészen rendben s azt ösztönösen megigazgattam, mert nem szerettem, ha rendetlen a bajusza. Sok minden jár még eszemben — a temetőben lehet megérteni az életet s elgondolkodni róla —, a kezemre téved a tekintetem s látom, hogy megszólalásig hasonlít a hüvelykujjam apáméhoz, ez egész világ...

— Szabadíts meg a gonosztól...

— Menjünk — mondom csöndesen. —

Még egy pár ismerőst is meglátogathatnánk! És meglátogatjuk az ismerősöket, apám régi cimboráit, a mulató társakat, körlátogatást végzünk.

— Emlékszel-e? — mondja édesanyám. — Erre emlékszel-e? A Péter, itt a Viktorka, itt az öreg Rész, nézd a Papp István, szegény...

Itt ez, ott az. Egy friss sír:

— Emlékszel, mikor gyerekkorodban magasúgrásra tanított?

Hogyne! Ez a Lehner itt, a farakásai közt játszottunk valamikor hatalmas játékokat, mert jakereskedése volt. Ejnye, ni, ő is itt vett ki lakást? Ha jól megnézem, itt van az egész gyermekkorom, sereg ember a faluból, akiket mind szerettem s akikkel elment az idő. Szürke csikó szőrét fonták a hajamba tessék lekaszálni! Hát ide baktatok vándorútamon, kezemben a címzetlen levéllel s majd talán csak az utolsó pillanatban talállok rá, akinek szól, csak az utolsó, nagy fényességben?

— Jó Istenem — mondom majd — egész uton kerestelek s most megérkeztem. Itt az élettörténetem.

S átnyujtom majd a címzetlen levelet.

Én nem is tudom mért, de leesik a fejem s valaki tenyerében tartja az arcomat, úgy érzem. Pedig előttem baktatnak egy lépést

anyám is, öcsém is, én meg nézem a porban a lábnyomokat. Sok lábnyom van itt, csizma és cipő egyaránt tapossa ezt az utat; látogatnak az emberek, látogatnak. De oly meghatók ezek a lábnyomok, alig van ép köztük, legtöbbször a közepén kerek folytonossági hiány, lyuk. Bizony, lyukasak a cipőtálpak, csizmák se különben s lyukas talpu lábbelivel járnak ki az emberek temetőt látogatni, mintha az életük szimbolusát vetnék el itt a porban szép rendben egymásután az őszi nap ereje alatt.

— Édesanyám — mondom —, de nagy lehet a szegénység a faluban! Csupa lyukas lábbelivel járnak az emberek.

Édesanyám kicsit hátranéz.

— Hát van, fiam — mondja. — Bizony, egyre több szegény ember van a faluban. Nagyon nehéz az élet itt is.

— Ellene valami akció van-e?

— Télen valami cipő, ruha, élelem a legszegényebbeknek. De hát mi az? S ilyenkorra már!...

Igaz, igaz! S egy nyom ott vezet előttem, lyukas cipőtálpnyom, lépés, lépés után, csöndesen, mintha valaki csokolná a földet előttem, előre. Csak nézek utána, megyek, követem szemmel, szívvel, lépéssel s egyszer csak észreveszem, hogy az öcsém lábnyomát követem. Az övét, aki két esztendeje már munkanélkül van itthon s itt lyukas cipőtálpal megy előttem, mint a többi szegény ember. Csak nézek lábnyomára a porban s úgy elfog a meg-

* Lehangolt, étvágytalan, eldugult emberek-nél reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz megszabadítja az emésztőcsatornát a felgyülemlett erjedő és rothadó anyagoktól s az emésztőszervek további működését előmozdítja. Kérdezze meg orvosát.

hatottság, hogy a szám remegni kezd belé. Apám jut eszembe, sok nyomorúságunk, esti kukoricamorzsolások a holnapi ebédért. Hát igen, úgy látszik, mi még mindig nagyon szegény emberek vagyunk.

— Te — mondom az öcsémnek —, lyukas a cipőd talpa?

Az hátrafordul s rámnéz.

— Az ám — azt mondja —, a fene egye meg, drága a cipőtálpálás, nem csoda. Hanem — nevet fel — tudod, bátyka, oda se neki!

Csak nézek rá.

— Te — mondom...

Csönd van s nem tudok egy szót se szólni, csak megcsókolom az öcsém kezét.

— No! — kapja el. — Ejnye már, ne viccelj velem, bátyka!

De ért egy villanás alatt, magához fog s belenevet a fülembe, hanem nedves az arca neki is. S édesanyám:

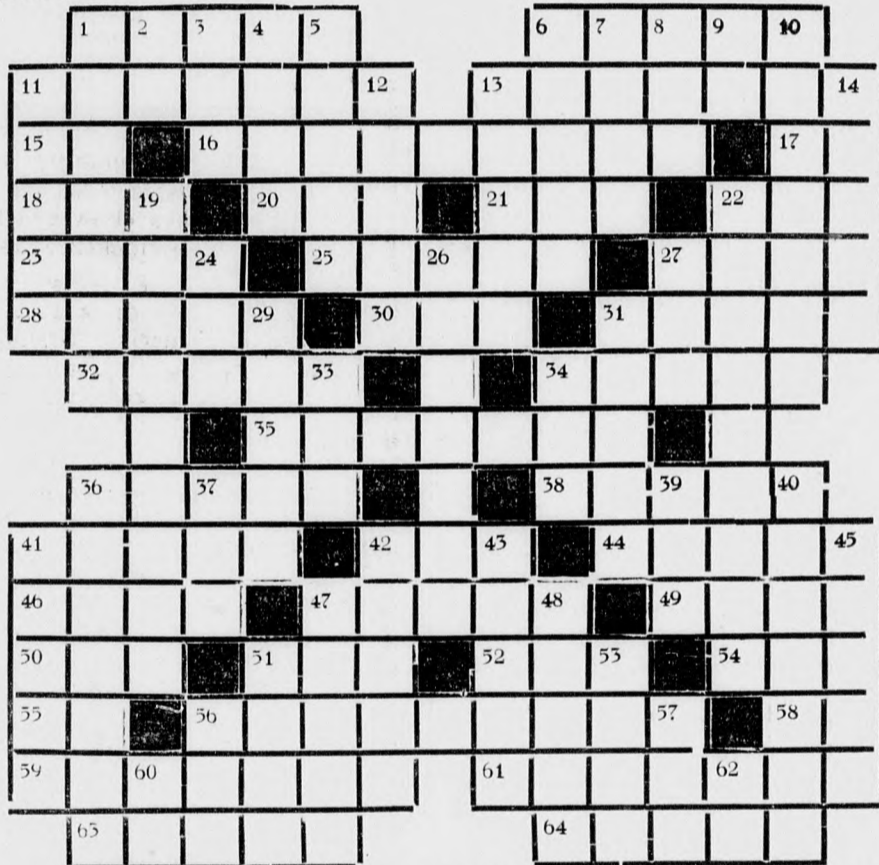
— No, gyerekek, no! Nézd már, ez a két langaléta mindjárt sírvajakad!

All előtünk. A szeme harmatot ver s remeg a szája. Néz bennünket s olyan boldog, mert látja: megérkeztem.

Igen: egy percre hazaérkeztem.

KERESZTREJT VÉNY

48. (339.) SZÁM.

Beküldési határidő: december 3. Beküldendő: Vízsz.: 1, 6, 35. Függ.: 1, 19, 22 és 3.

Vízszintes sorok:

1 Vasérc. 6 „Toldi”-alak. 11 Iroda. 13 Napoleon győzelmi helye. 15 Parancsol. 16 Légsúlymérő. 17 Van ilyen gazda is. 18 Birtokos rug. 20 A-val idegen pénz. 21 Vízben él. 22 Vidám (v = w). 23 Omia. 25 Régi kereskedő. 27 Becézett fiúnév. 28 Tehénnév. 30 Német ált. alany. 31 Sziget a Földközi tengerben. 32 Emberfogató kocsi. 35 Perzsa főváros. 36 Görög eposz. 38 Minden autónak van. 41 Egy szippantás (k = l). 42 Elem. 44 Híres magyar válogatott. 46 Északi mondagyűjtemény. 47 Tisztítai, ford. 49 Latin egység. 50 Coloma Luis ergénye. 51 Fizetés. 52 Tenisz-művész. 54 N. N. R. 55 Betű, kiejtve. 56 Író. 58 Fordított állóvíz. 59 Tagadás. 61 Ház része. 63 Tisztító-szer. 64 ...on.

Függőleges sorok:

1 A fáraók temetkezési helye. 2 Papírmérték. 3 Fogoly. 4 Egy pohár víz. 5 Arab hadvezér a VIII. században. 6 Urasági hintó. 7 Vénák. 8 V-vél ideg, id. ny. 9 Clán kémiai jele. 10 Önző. 11 Hunmagyar mondai alak. 12 Kártyajáték. 13 Tiroi

gyógyhely. 14 Tivornya. 19 Drámairó (1788—1800). 22 A „Fabiola” szerzője. 24 Vonatkozó névmás. 26 Magyar író (1766—1828). 27 Marok mássalhangzó. 29 Férfinév. 31 Van ilyen eszköz is. 33 Idegen hat, ford. 34 Vissza: ead után van. 36 Illedelmes, mas szóval. 37 Olasz nyaralóhely. 39 Pápua közepe. 40 A Lantos. 41 Gyors. 42 Miért — németül, hibásan. 43 Na Cl. 45 Utóér. 47 Decemberben. 48 Porosz folyó. 51 Török rang. 53 Göngyűl. 56 Mohón eszik. 57 Angol férfinév. 60 Kötészó. 62 Orosz cár monogramja.

46. számú keresztrejtvényünk helyes megfejtése:

Vízszintes sorok: 1. Találós kérdés. 34. Hálál fia. 59. Férj és feleség.

Függőleges sorok: 1. Teleki Pál gróf. 19. Spanyolország. 16. Bán Aladár.

Helyesen megfejtették: Lázár Béla, Deák Gyöngyvér, Szabó Józsefné, György Szilveszter, Csibý Lenke, Kiss Lajos, Fodor Péter, Derzsy Zoltán, Bieber Béla, Papp Mózes.

A jutalomkönyvet Deák Gyöngyvér, Temesvár, nyerte meg, elküldöttük.

Bucuresti levél

*
Lili kisasszony

BUCURESTI, november hó.

Lili kisasszony mindössze félesztendeje bucaresti lakos. Földim nekem. Emlékszem: sok évvel ezelőtt láttam otthon, amint fehér ruhácskában, szőke-göndör, angyalfejjel sétat német nevelőnője kíséretében a napsugaras fűtácán, ahol édesapjának nagy divatárú üzlete volt. A cégfeliratát sem fogom sohasem elfelejteni, amely az üzlet fölött ékeskedett: fogalom volt ez a név mifelénk; el se lehetett képzelni a kis, poros, lapos, de örökké kedves alföldi fészket nélküle, mint ahogy elválaszthatatlan tartozékai városkánkhoz az útszéli gömbakácok s a hosszú deszkakerítésekkel megmagszakított földszintes házsorok, amelyek széles, begyepesedett utcáit szegélyezik.

En gyerekkoromban szentül meg voltam róla győződve, hogy ez az üzlet, amelyről egyébként csak a legnagyobb megbecsülés hangján beszéltek az emberek, örökké volt és örökké lesz.

Valószínűnek tartom, hogy Lili kisasszonyban még erősebben élt ez a meggyőződés. És pedig nemcsak a gyermek naív képzeletének korszámban, hanem később is, midőn az évek a serdülő és a felnőtt, komoly leány itélőképességét erősítették meg benne.

Azért el tudom képzelni csalódását és szomorúságát, mikor köztisztviselőben álló édesapjának a név lekerült a régi boltról s családját, amelyet mindenki mélygyökérű, kipusztíthatatlan őslakónak érzett abban a városban, kikezde a szétszéledés veszedelme.

Nem kell ahhoz okvetlenül a megpróbáltatott család tagjának lenni, hogy az embert megrendítse az ilyen elszéledés. Elég, ha az ember ugyanahhoz a népközösséghez tartozik.

Mert a tapasztalat azt mutatja, hogyha egy család kipusztul valamelyik városból vagy faluból, ahol azelőtt gyökere volt, egy ideig — kőszá, szél-sodorta falevel módjára, — még fellelhető ugyan a szétszóródottak nevének egy-egy hordozója a származási hellyel rokon vidékeken, de egy két nemzedék elmúltával végkép eltűnik a család az egész népközösség területeiről.

Mennyivel megnyugtatóbb a birkózás módszere. Ahol a fiatal nemzedékek elszállnak ugyan, de a törzs-család a régi helyén megmarad és tovább erősödik, újabb kirajzások lehetőségeit készítve elő.

Még hivatalnok családoknál csak-csak elkönyvelni az ember valahogy az ilyen talajvesztéseket. A hivatalnokot kinevezés, alkalmazás telepíti valahová s más kinevezés, alkalmazás, elhelyezés telepíti tovább. De az iparos és kereskedő éppúgy törzslakója a városnak, mint a földműves a falu. Az ő kipusztulását a nemzet, törzs még fájdalommal érzi meg.

Mindent jól tudja Lili kisasszony, de mint a család leánysarja nem tudta megakadályozni a szétszéledést. Vállalta azonban a felelősséget önmagával szemben. És nagyszerű akaraterővel szembenézett az élettel.

A hiszáros egyik legelső, valamikor gazdag kereskedőjének jólnevelt, kissé bizonyára kényeztetésben is részesült, nyelveket, zenét tanult leánya nem akart tétlenül sírálni. Arról se ábrándozott, hogy valahol sikerül hivatalnoknői állást kapnia. Hanem külföldre ment és így egy igen előkelő cégnél tökéletes szabásznővé képezte ki magát.

És az idén, kora tavasszal, állást kapott Bucurestiben. Megbízta egy női szalon vezetésével.

Igaz: meglehetősen csalódás érte Lili kisasszonyt, mikor a sokat ígérő meghívásra a cég költségén a fővárosba érkezett. Mert a női szalon még nem volt sehol. Mindössze egy nagy üres szobát talált, meg egy kölcsönkért varrógépet, hozzá a vállalkozó cégtulajdonos pár-

Ki tud jobban magyarul?

Apróságok az erdélyi tájszólások sajátosságaiból

„Csekély” hét elnevezés a burgonyára. Kert, vagy kerítés? Tüzesgép, vagy gőzgép?

Társaságokban nagyon gyakran szó esik ma is arról, hogy a magyar nyelvtérületnek vajjon melyik részén beszélnek helyesen és szépen magyarul. Ilyenkor azután se szeri, se száma a csúfolódásnak — és ha történetesen a társaság tagjai nem egy vidékről valók, mindenikük tud egy-egy szót, mondatot a kedves vitaellenfele vidékéről.

Legtöbbször tudnak „ráhúzni” a székelyföldiekre. Udvarhely, Csík és Háromszék népéről nem egyszer hallottuk, hogy például a golyát — emeletes verébnek, a löcsöt — görbefájdalomnak, a kakast — égbekiáltónak — és nem tudom még mit minek neveznek. Persze az ilyen — tudományos alapot nagyon is nélkülöző — vitákat nem lehet komolyan venni, mert a „társaság kedvéért” a mondacsinnált szavak egész zuhatagát zúdítják egy-egy vidékre.

Rövid cikkünk keretében bemutatjuk az olvasónak néhány erdélyi tájszólás apró sajátosságát. Nem rendszerbefoglalva, nem tudományos alapon, csak úgy kis tájékoztatóul. Egyik műkedvelő nyelvészünk gyűjtötte össze őket. Ha egyébre nem, hát társalgási tárgyként föl lehet használni.

A burgonya ugyebár közkedvelt eledelünk. De nem is gondoljuk, hogy Erdélyben a burgonyának összesen hét elnevezése van — és éppen a burgonya elnevezést használják legritkábban. A Tiszavidéken krumplinak, vagy kolompírnak nevezik, Kolozs megyében már a pityóka elnevezés divik és a Székelyföldön is pityókának ismerik. Szamos megye darócruhás magyarsága háromféle elnevezést ismer. Így Sziken — magyarónak, Mócsón — bojókának, míg Váralján — indiának nevezik a burgonyát.

A kukorica sem nagyon marad el kereszt-név dolgában. Nagyon szépen illik rá a tengeri, törökbúza — és használják: a málé elnevezést is. Azt hisszük, nem érdektelen itt megjegyeznünk, hogy a tejes kukoricát Bihar megyében az Ermelléken — zsenge tengerinek, a Székelyföldön — tejes törökbúzának, míg Szamos megyében és Kalotaszegen — tejes málénak nevezik. A kukorica szárát Biharban tengeri kórónak, míg Szamos megyében és Kalotaszeg vidékén málészalmának mondják. Természetesen a székelyvidéken a kukoricaszárát törökbúzászárnak hívják.

A többi gabonaféle egyenkénti elnevezései között nemigen találunk nagy különbséget. De például már a gabona gyűjtőnév fogalma alatt egyes székely falvakban csak a búzát értik. A bihari vetésnek, termésnek nevezi a hullámozó

ezer lejes tökéjét és némi összeköttetését.

De Lili kisasszony nem ijedt meg. Munkához látott a kölcsönkért varrógépen s a kész, pompás öltönyök egyre-másra kerültek ki a kezealól. A hölgyek el voltak ragadtatva a munkájától, s mindenki, aki egyszer dolgoztott nála az új női szalon önkéntes üzletszerzőjévé vált. Mert Lili kisasszony nemcsak, hogy kifogástalanul érti a mesterségét, hanem nagyszerűen tud bánni a cég vevőkörével is. És amellet fáradszónak munkaeerjű, elpusztíthatatlan jókedélyű leány, aki le tudja küzdeni a másként indult élet vissza-visszatérő szomorúságát, az egykori otthon gondtalanságának, jólétének emlékeit.

vetéseket, míg a székely áldásnak, életnek.

Rendkívül érdekes a galy szó értelmezése és használata. Belső Erdélyben, Szilágy és Szamos megyék Székelyföld felőli részén és a kalotaszegiek a galy szó alatt göröngyöt értenek. Így a göröngyös föld náluk galyas föld. Biharban, Arad megyében és Szilágy nyugati részén — általában a Tiszavidéken gallynak nevezik a száraz ágat, rőzsét. Igaz, hogy Szilágyban a száraz ágat szeprének is mondják.

Tudvalevő, hogy az igával vont járművek többfélék, így van tehénszekér, lőszekér, kocsi, hintó stb. Ezek a fogalmak csak Bihar és Szilágy nyugati részén tiszták, mert például Biharban a kocsi szó alatt a rugós — kizárólag személyszállításra használt kényelmes bőrüléssel járművet értik. Ugyanezt a járművet Arad megyében és Erdély keleti részén hintónak, vagy fiakkernek nevezik és a kocsi szó alatt a teheráru szállítására való lovasszekeret értik.

A cséplőt hajtó gőzgépet erélyszerte tüzesgépnek nevezik. A szamosmegyeiek a szemetet — gaznak, a kerítést — kertnek ismerik. Kalotaszegen sem nagyon használják a kerítés szót, ott is deszkakerttel, sövénykerttel kerítik az udvart. Pajta Erdély keleti részében ólat, istállót jelent, míg az Ermelléken a szőlőhegyen levő borházak a pajták. Ugyancsak Keleten használnak sűrűn márt kifejezést parihelyett és porondot homok helyett.

Nagyon kicsi keret egy újságciikk még csupán a jellegzetességek felsorolására is, hiszen vegyünk csak két erdélyi várost, Kolozsvárt és Nagyváradot. Ennek a két városnak a nyelve, beszédmodora is nagyban különbözik s hosszadalmas volna részletes összehasonlítást készíteni róluk.

Igy Kolozsváron „finom döblecet” kínálnak az utcasarkokon, ugyanakkor Váradon „friss, meleg, parázs és édes sült tökököt”. A szerencsés kolozsvári kap a földön egy csillógó száraz, míg a váradai lel vagy talál. A kincses városban tíz lejre zsemlekását vásárol a háziasszony, míg a váradai tíz leiert buzadarát, vagy elég helytelenül grizt vesz. Kolozsváron kemény hidegben sik a járda, míg Váradon sikos...

Nem volna hálátlan munka ezeknek az apróságoknak, jelentéktelennek látszó, de valójában kincseket érő szavaknak, szólásoknak összegyűjtése és rendszeresítése. Hatalmas erőt jelentenének minden oldalról tépázott anyanyelvünk megújítására, megerősítésére. Hatalmas erőt, mert az egészséges, életképes magyar falvaink ősi földjéből gyökereztek.

Marjalaky Tibor

Életcél talált a munkában.

Két hónap alatt már tizenegy segéd és tanulóleány dolgozott a keze alatt. Magyar leányok, akik azelőtt nem találtak kenyeret, elhelyezkedést s akik közül egy-egy most az új varroda légkörében tanulja meg ismét évek óta nem gyakorolt, elfeledett anyanyelvét.

Igen, Lili kisasszony megáll a lábán s megtanítja erre munkatársait is.

Néha eszébe jut ugyan az idő, mikor még nagy üzletük volt, ami tönkrement, birtokuk volt, s szőlőjük, amit el kellett adniok.

Ilyenkor sóhajt egyet. De aztán gyorsan összeszedi magát és frissen, derűsen, kitarátón, példamutatóan dolgozik tovább. (j. b.)

Asszonyok dolga

Nagy sikere volt a krinolin-nak az angol udvari bálon

Londonból jelentik: Erzsébet királyné visszahozta a hatvanas évek divatját: a krinolint. Az angol királyné már legutóbb is krinolinban jelent meg azon a jótékony célú előadáson, amelyet a múlt héten a Coliseum-ban rendeztek.

Az angol társaságbeli hölgyek között óriási fellúnést keltett a királyné krinolinja és sürgősen krinolint rendeltek a maguk számára is. A most tartott udvari bálon nemcsak Erzsébet királyné jelent meg krinolinban, hanem jóformán minden előkelő hölgy.

A krinolint nem könnyű viselni. Az angol dámáknak valóságos főpróbát kellett tartaniuk az udvari bál előtt.

A modern krinolin külsőleg alig különbözik nagyanyáink viseletétől. A mostani krinolinok abroncsai vékony, hajlékony halsontból

készültek, vagy pedig finom drótból. Az abroncsok olyan hajlékonyak és ruganyosak, hogy ha például szűk ajtón mennek keresztül a hölgyek, a krinolin nem törik be, hanem csak kissé „áramvonalasabbá” válik.

A legnagyobb gondot az udvari bál résztvevőinek a járás okozta. Betanították a dámákat arra, hogy egészen apró lépésekkel, mintegy siklásszerűen járjanak. A siklásszerű járásmód megköveteli azonban az alacsonyarku cipőt is.

Sok gondot okozott a krinolinok hölgyeknek a kezük is. Nem bocsáthatták le egyenesen az oldaluk mellett, mert akkor a krinolint betörték volna. Megtanították a dámákat erre is. A molett hölgyeknek nagy örömet okozott a krinolindívat visszatérése.

A korszerű otthon díszítései

Az őszi lakásrendezés, vagy ahogy nevezni szokták: „nagytakarítás” utolsó állomása a díszítégek elrendezése. Aki a változatosság híve, az esetleg fel fogja cserélni az egyes tárgyakat, festményeket egymással, átrendezi a dolgokat és ezáltal azt az illuziót nyeri, mintha új tárgyakkal gazdagodott volna otthona. Aki azonban a megszokás híve, éveken, vagy éppen évtizedeken át megszokta azt, hogy a régi óra vagy ezüst gyertyatartó, virágváza vagy festmény ugyanazon a helyen legyen, aki elalvás előtt, vagy ébredéskor egyik vagy másik festmény szemléletében szokott elmerülni, az helyesebben jár el, ha nem változtat az elrendezésén.

Eppen az őszi takarítások idején, amikor lekerülnek a függönyök az ablakokról, a terítők a zongoráról és asztalokról, amikor sehol sincs a lakásban egy kerámia- vagy más díszítő tárgy, sehol egy diványpárna, a parketten nincsenek szőnyegek és a falakról is leakasztottuk a képeket, hogy majd megtisztogatva visszahelyezzük azokat, ilyenkor ébredünk tudatára annak, hogy mit jelent a korszerű otthonban, ahol díszítés nélküli síma butorok állanak: a díszítő tárgy, a kép, a függöny, a kézimunka és a szőnyeg.

A tárgyilagos irány megteremtői: Gropius tanár, Haarden Walter és a többiek próbálkozásai, hogy minden díszítő tárgy és kép számízzanak a korszerű lakásból, rövid életű volt, mert az embernek ősi díszítő vágya elemi erővel tiltakozott az ellen, hogy lakószobájába egy szanatoriumi szobához hasonló legyen. Az ember vágya, hogy lakását díszíthesse, olyan régi, mint maga az emberiség. Tudjuk, hogy már a történelem előtti idők őslakói is az általuk elterített vad bőrével díszítették fel barlangjukat és hogy a legprimitívebb törzseknek megtaláljuk a díszíteni akarás törekvését.

A korszerű lakásban azonban hiába kereszük azokat az értelmetlen és művésziértéktelenségeket, amelyekkel a XIX. század második felében a polgári lakásokat telezsúfolták. A „Makart” korszak ideje letűnt, a ma embere kiforrott izléssel és iskolázott ítéletképességgel válogatja ki otthonának díszítő tárgyait.

A középosztály embere pontosan tudja, hogy ha nem áll módjában jó minőségű és művészi értékű vásárolhatni, akkor inkább egyenként szerzi be, rövidebb vagy hosszabb időközökben a dolgokat, minthogy a mindenáron díszíteni akarás elvének alapján bazárúrral zsúfolja tele lakását. A színes motívumokkal himzett, vagy rátétmunkával díszített, vagy a függöny anyagával egyező színű fonállal himzett lenge túllüggönyön átragyog a napsugár és viaszatükröződik a művészi ötvösmunkájú réztálon, amely egy szép vert csipke- vagy himzett túllüggővel leborított asztalon áll. A ház ügyes asszonya, vagy leánya szabad óráiban bizonyára szebbnél-sebbszép díszpárnákat készít, amelyek már nem olyan díszesek, mint a régi otthonok dus redőzéssel szagélyezett gobelinhímzésű bársonypárnái.

A rádió egy korszerű lakószobából sem hiányozhat. Szekrényre szervesen illeszkedik a szoba butorzatába, mint annak szoros tartozéka. Sok magános órán át szórakoztatja a ház asszonyát, a rádió hangja mellett a kézimunka is gyorsabban készül.

A festményekre különösen áll az, amit a díszítő tárgyra és a kézimunkára mondtunk. Egy művészi réz- vagy linoleum-metszet kecskeszék keretben erősebb bizonyítéka a művészi zűsnek, mint a díszes keretben pompázó híres festmények gépi másolata vagy tehetségtelen kezdő festők mázománya. Itt valóban helyén van az a mondat, hogy vagy jót vagy semmit.

A szőnyegek fejedelme: a keleti perzsa nem mindenkinek jut osztályrészül. A magyar perzsa-szőnyeghez azonban sokkal könnyebb hozzájutni, hiszen a legtöbb ügyes asszony maga készíti és ha évente egy nagyobb vagy két kisebb szőnyeget sző vagy csomóz, akkor 4-5 év alatt bőven el lesz látva szőnyeggel.

A nemes porcellán vagy a valódi csipkét vitrinben kell tartani, míg a modern formájú színes kerámiai tárgyak a butorok síma felületén helyezhetők el.

A virág a lakószoba egyik nélkülözhetetlen díszje. Jóbarát, aki sok derűs órát szerez nekünk: foglalkozni kell vele, szeretni és ápolni kell, de megfizet a fáradságért, sok örömet forrásává válhat. Minden otthonban sok virágnak kellene lennie, hiszen a virág szemet gyönyörködtető és a lelket üdítő látvány, amely hivatott arra, hogy legalább ideig-óráig eloszlassa a búfelhőket.

S. B.

Lagerlöf Zelma,

a világhírű svéd író nő napokban ünnepelte nyolcvanadik születésnapját. Képünk a svéd ifjúság körében ábrázolja az agg író nőt, akit elhalmoztak ajándékokkal.

* Éltesebb embereknél, akik gyakran fel vannak fúródva, úgy az alhisi pangást, mint az emésztés renyhességét a természetes „Ferenc József” keserűvíz rendszerint hamar mérsékli, a rekeszizom emelkedését csökkenti és a magas vérnyomást leszállítja. Kérdezze meg orvosát.

A konyha körül

*

BERLINI SÜLLŐSZELETEKÉK

Hat darab 15-18 dekás süllőszeletkét (szájkamatesen) belerakunk egy tálba. Egy hagymát vékony szeletekre vágunk, rászórjuk a halra, pár szem egészborsot is, ráöntünk két deci jó fehérbort, fél citrom levét, megszózzuk és lefedve, 20-30 percig állni hagyjuk a lében. Azután kiszedjük, leszárítjuk, lisztben forgatjuk, utána felfert tojásban, majd forró zsírban hirtelen kisütjük. Hozzá adunk köretnek kissé barnára piritott vajjal és burgonyapürét.

FOGLYOK SÜTÉSE

A hirtelen sült fogolyoknak egészen fiatalnak kell lennie. Ha a foglyok vének, kemények lesznek sütés közben és csak párolva tudjuk elkészíteni őket. A fiatal foglyokat megtisztítjuk, megszózzuk, zsírral kikent serpenyőbe vagy lábosba rakjuk. Az egész melleket letakarjuk vékony szelet füstölt szalonnával és eléggé forró sütőben kb. 15-20 percig sütjük. Ha a szalonna már barnára sült, a mellükről leszedjük és félre rakjuk, azután a foglyokat a mellükre fordítjuk, hogy a mellük is szép barnára süljön. Közben angol kenyérből vagy fehér kenyérből vágunk ujjnyi vastag szeleteket, kb. 6-7 cm. hosszú és 4-5 cm. széles darabokba. Hosszába egy kis mélyedést vágunk ki a kenyérszeletekből, hogy a foglyokat jól rá tudjuk helyezni. Majd zsírban szép pirosra kirántjuk a kenyérszeleteket. Tálaláskor a foglyokat felibe vágva vagy egészen a kenyérlapra helyezük. A szalonnaszeleteket ráhelyezzük a mellükre, salátá- vagy petrezselyemlevéllel díszítjük. A serpenyőt vagy tepsit, amelyben sülték a foglyok feleresztjük kevés leccsel vagy vízzel, jól kiforrni hagyva átszűrve külön tálaljuk fel. Köretnek adhatunk almapürét, gombás rizst, szalonnás lencsét vagy párolt vöröskáposztát.

GAZZAL VERT TEJSZINHAB

A tejszinhabverés fárasztó. Amerikában rájöttek, hogy habot habverő nélkül, edőt gép nélkül is lehet verni, még pedig oly módon, hogy a tejszinhab nagy nyomással gázt sajtolnak, aztán kifolytatják a tejszint az edényből, miközben a nyomás gyengítésével a gáz elszáll. A kiáramló gáz a tejszinhabban rengeteg parányi buborékot ver, szóval habbá veri a tejszint. Erre a habverésre nitrogénoxidult használnak: egy szintelen, édeses ízű gázt, amelyet rövid műtételnél is használnak kábító, érzéstelenítő szerként.

SZAGÓFELFUJT

Tizenkét deka szagót hideg vízben kiáztatunk, aztán szitára öntjük, hogy a víz teljesen kicsepegjen belőle 8 és fél deci tejet negyed rud kettéhasított vaníliával és három kockacukorral felforraltunk. Aztán beleadunk 2 deka vajat, folytonos keverés közben beleszórjuk a szagót, majd tovább keverve, körülbelül még 15 percig lassan forni hagyjuk. Ez idő elteltével a lábat beföldjük és közepmeleg sütőben még 15 percig pároljuk. Mikor a sütőből kivettük, langyosra kihűlni hagyjuk. Öblös tálban 4 deka vajat és 2 kávékanálnyi porcukrot habosra keverünk, majd 4 tojássárgáját egyenként hozzákeverve, összevegyítjük a szagóval. Végül 3 tojásfehérjének keményre felvert habjával és kevés reszelt citromhéjjal az egészet könnyedén összevegyítjük és vajjal kikent, piskótamorzssal behintett formába töltve, vízfürdőben a sütőben lassan kipároljuk. Párolás közben nem kell beföldni a felfujsat, ha a sütő nem nagyon forró. Hígított baracklével tesszük az asztalra. Négy személyre való anyag.

Jön a színes frakk?!.. Svájból jelentik:

Még alig kezdődött meg az igazi téli szezon, a párizsi férfiszabók szerény kezdeményezésekkel kísérleteznek: megpróbálják feltámasztani a színes frakk divatját. A párizsi szabók függetleníteni szeretnék magukat az angol uridivat diktátoroktól, akik nem ismernek és nem is hajlandók eltérni egyebet, mint a fekete frakkot, vagy legfeljebb az olyan sötétkék szövetből készült frakkot, amely fényes kivilágításnál feketének látszik. A párizsi férfiszabók most megpróbálják meghonosítani a színes frakk divatját és frakkot készítenek borvörös, szilvákék, vagy dohánybarna szövetekből. Mit szólnak ehhez az újabb divatőrültséghez a jóízű nők, nem tudjuk. Annyi bizonyos, hogy nárízi estélyeken itt-ott már előmerészkedik egy-egy színes frakk, — a londoni divatdiktátorok fekete frakkjait azonban eddig nem sikerült megdönteniük...

KÖZGAZDASÁG

Megjelent az új társadalombiztosítási törvénytervezet

— Nagyonfontosságú új intézkedések a betegsegélyező pénztárnál —

Kolozsvárról jelentik: A munkaügyi miniszter nyilvánosságra hozta a társadalombiztosítási törvény tervezetét. A 330 szakaszra terjedő törvény egyik legfontosabb újítása, hogy azt a fizetési határt, amelyen belül minden alkalmazott biztosítása kötelező, az eddigi hatezer lejről nyolcezer lejre emeli fel. A nagyonfontosságú módosítást a törvénytervezet második szakasza mondja ki, amely így hangzik:

„Kötelezően a törvény rendelkezései alá tartoznak az összes alkalmazottak, tekintet nélkül az általuk végzett munka tartamára, fizetésük módjára, ha a szokott módon elért keresetük nem haladja meg a havi nyolcezer lejt”.

Fizetéses alkalmazottaknak minősítendőek: a) ipari, kereskedelmi, magán, köz, vagy egyes adminisztráció üzemek és iparosok alkalmazottai; b) mezőgazdasági termelés mellett működő ipari jellegű alkalmazottai; c) mezőgazdasági termékek elosztásával foglalkozó városi üzletek alkalmazottai; d) városok területén vagy szomszédságában levő szőlőművelő üzemek alkalmazottai; e) motoros mezőgazdasági gépek kezelőszemélyzete; f) intézmények, egyesületek és alapítványok alkalmazottai, tekintet nélkül az őket foglalkoztató intézmény rendeltetésére; g) közüzemi alkalmazottak; h) szabadfoglalkozásuk alkalmazottai; i) a társadalombiztosító intézet nyugdíjlevonás nélkül foglalkoztatott alkalmazottai; j) háztartási személyzet; k) általában mindazok, akiknek jövedelme nem haladja meg a fenti keretet s a jelen törvény 6-ik szakasza nem zárja ki őket a társadalombiztosítási törvény kereteiből.

3. szakasz. A jelen törvény rendelkezései alá eső alkalmazottaknak tekintendőek még a következő alkalmazottak: a) a 2. szakaszban meghatározott vállalatok fuvarozó alkalmazottai; b) rakodó, vágóhídi és szállítási munkások akár egyénileg, akár pedig csoportosan vállallnak munkát, akár egy, akár pedig több munkaadótól; c) inasok és gyakornokok s általában mindazok az alkalmazottak, akik fizetés nélkül, vagy természetbeni járandóságért teljesítenek munkát; d) mindazok az alkalmazottak, akik jutalék, százalékrészesedés, vagy más formában kapják járandóságukat; e) vándorló kereskedők, hordárok és bizományosok, akik városokban s hatóság engedély alapján folytatják foglalkozásukat.

4. szakasz. Hasonlóképpen a törvény keretei közé tartoznak: a) a munkaadó iparosok; b) saját számlára dolgozó iparosok, akár egyedül, akár családtagjaik segítségével, akár pedig inasokkal folytatják mesterségüket; c) egy vagy több munkaadó részére dolgozó munkások, akkor is, ha otthon folytatják foglalkozásukat; d) városi gépkocsivezetők és bérkocsisok s általában mindazok, akik maguk, saját járművel rendszeresen, fizetett szállítással foglalkoznak; e) a munkaadók és vállalkozók családtagjai, még abban az esetben is, ha a vállalatnál fizetés nélkül teljesítenek szolgálatot.

5. szakasz. Azok az alkalmazottak, akik jutalék, részesedés, vagy más formában több helyről is huznak fizetést, csak abban az esetben kötelezhetők biztosításra, ha összjövedelmük nem haladja meg a nyolcezer lejt.

A törvénytervezet 83-ik szakasza nyolc osztályba sorozza a biztosításra kötelezett alkalmazottakat. I. osztály: inasok és fizetés nélküli alkalmazottak, valamint azok az alkalmazottak,

Korompai József:
Az örök élet érettségijén
Ara fűzve 75 Lei

Az Istenben harmonikusan megnyugvó szenvedés értelmének valóságos szolnára és himnusza ez a könyv.

kiknek fizetése akár természetben, akár készpénzben nem haladja meg a napi 17 lejt. Biztosítási díjuk heti nyolc, vagy havi 32 lej. II. osztály: napi 45, vagy havi 1125 lejes fizetésű alkalmazottak. Biztosítási díj: heti 16, havi 64 lej. (A régi törvény szerint 52 lej.) III. osztály: fizetés napi 78, vagy havi 1875 lej. Biztosítási díj: heti 28, havi 112. (Régi törvény szerint 96 lej.) IV. osztály: fizetés napi 100, vagy havi 2500 lej. Biztosítási díj: heti 38, havi 152 lej. (A régi törvényben 136.) V. osztály: fizetés napi 150, havi 3750 lej. Biztosítási díj: heti 48, havi 192 lej. (A régi törvény szerint 156.) VI. osztály: fizetés napi 200, havi 5000 lej. Biztosítási díj: heti 68, havi 264 lej. (Uj osztály.) VII. osztály: fizetés napi 250, havi 6250 lej. Biztosítási díj: heti 84, havi 336 lej. (Uj osztály.) VIII. osztály: fizetés napi 251, havi 6251 lejtől havi 8000 lejtig bezárólag. Biztosítási díj: heti 98, havi 392 lej. (Uj osztály.)

Huszonöt százalékos bércsökkenés a temesvári vendéglői iparban

Elismerik a kollektív szerződés érvényét, csak a bérekről tesznek új intézkedést

Temesvár. Saját tud. A vendéglői iparban már régebben támadtak ellentétek a munkaadók és a pincérek között. A munkaadók, miként annakidején jelentették, felmondták a kollektív szerződés érvényét, a munkakamara azonban nem volt hajlandó a felmondást iktatni, mert egy hónappal a szerződés lejárt előtt kellett volna ilyen bejelentést tenni és nem, miként a vendéglobpartársulat tette, csak két héttel előbb. A munkakamara és a pincéregyesületnek is az volt a felfogása, hogy a kollektív szerződés határozatai értelmében a szerződés automatikusan kiterjed egy további évre.

A munkaadók hivatkoztak arra, hogy a szerződést tavaly a bíróság hosszabbította meg, azzal, hogy érvénye 1938 november 1-éig szól. Mindemellett tovább is fizették az eddigi béreket, holott nyilvánvaló volt, hogy bérredukciót akarnak eszközölni és negyven, sőt negyvenöt százalékkal kívánják csökkenteni a pincérek bérét. Üzemenkinti tárgyalások indultak meg, amelyekben azonban a pincérek megmaradtak amellett, hogy nincs mit tárgyalniok, mivel egyetemes szerződés köti őket, mint a munkaadókat is. A pincérszervezet a munkaügyi felügyelőséghez fordult, az pedig a munkaadóknál érdeklődött álláspontjuk felől, mire híre járt, hogy a munkaadók tárgyalni akarnak a pincérek szervezetével. Egy-néhány üzemen közben néhány pincéret már elbocsátottak, másoknak pedig felmondtak.

A munkaadók és a pincérek egyesületeinek vezetői és képviselői most azután tárgyalásokba is bocsátkoztak, amelyek egy éjszakán át, reggelig tartottak. Végül is megegyeztek. A kollektív szerződés érvényét december 1-étől számítva egy évre a munkaadók elismerik. A szerződés minden határozatát érvényben marad, a bérekre nézve záradékot készítenek.

Eszerint december 1-étől a fix béreket huszonöt százalékkal leszállítják. A munkaadók azonnal visszafogadják az elbocsátott pincéret és visszavonják a felmondásokat is. Mindenképp december 1-éig megkapja az eddigi érvényben volt béreket, azután pedig a munkaadók az egész vonalon ténylegesen fizetik az új béreket. Több helyen ugyanis eddig a meghatározott bérek (kávéházban például 550 lej), csak papíron voltak meg, ténylegesen azonban kevesebbet fizettek. Kívánták a pincé-

* Éveken át székszorulásban szenvedő egyének gyakran meglepő rövid idő alatt rendbejönnek, ha reggelenként felkeléskor és esetleg este lefekvés előtt is egy-egy fél pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet isznak. Kérdezze meg orvosát.

Két új iparoscéh alakult meg a temesvári helytartóságban

Temesvár. Saját tudósítónktól. Az ipari munkaadók szindikátusának szakcsoportjai most egymás után megalakítják a törvényben előírt szakmabeli céheket, amelyeknek hatálya a temesvári helytartóság területére szól. A megalakuláshoz a helytartóság területén levő szakmabeli munkaadók tíz százalékának hozzájárulása szükséges, amelyet az egyes szakcsoportok be is szereznek. A textil- és ruházati cég elnöke Gutu Simon temesvári szabó lett, alelnöke Kirity József és Marita György (Arad). A vezetőségre zombolyai tagot is bevontak. A borszakma és cipészek céhét is megalakították, elnök Julitán Romulus, alelnök Hord Vazul. Mindkét cég székhelye Temesvár, fiókokat állítanak Arad, Lugos, Oravica és Déva megyeszékhelyeken, Lippa, Resica, Karánsebes, Petrozseány és Orsova városokban. A havi tagdíj az előbbi céhben husz-harminc lei, az utóbbiban husz lei lesz.

Arcéhicetéseik

Lakás

szavanként 3 lei

2 szobás

előszobás lakás azonnal kiadó. Nagyvárad, Str. Barrier 5. szám. Porányi-telep.

Kiadó

szépen butorozott kő-önbejárattal utcai szoba vagy két személy részére. Nagyvárad, Parcul Carmen Sylva 30.

Butorozott

utcai szoba kiadó. — Nagyvárad, Nic. Jiga-utca 11-A.

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Prohászka

és Tóth Tihamér sorozatot megvenném. Címlet ármegjelöléssel kiadó továbbit.

Herbst

ora-, ékszerarúhá. Re-tele Ferdinand 3. szám, Nagyvárad. Doxa, Omega ora 800—1000 lei és feljebb. Schaffhauseni ora 3000 lei. Arany karikagyűrűk 14 karátos aranyból. — Vaszek arany, ezüst, briliáns kszereket, arany órákat.

Eladó

3 szobás, hallos lakás, konyhával, éléskamarrával, pincelakással, mellékhelyiségekkel és kerttel. Nagyvárad, Str. N. Zigre 47.

Tolókosci

nasznált állapotban, betegnek megvételre kerestetik. Cím: Nagyvárad, Str. Stroescu 1.

Allást keres

szavanként 1 lei

Házvezetőnőnek

ajánlkozik perfekt főzőnő, vidékre is. Burik-né, Nagyvárad, Str. Simeon Barnutiu 30.

Allást nyee

szavanként 2 lei

Keresek

középkorú, főzni tudó mindent. Nagyvárad, Cioorgariu-u. 25.

Különféle

szavanként 3 lei

Értésítés

Műhelyemet athelyeztem Nagyvárad Piata Mihail Viteazul 7. sz. alá. Kelemen köszörs.

LEGUJABB

Nem sikerült általánossá tenni a sztrájkot Franciaországban

Párizs környékén alábbhagyták a mozgalmat. Az üzemi megszállásokat a karhatalom legtöbb helyen feloldotta. Észak-Franciaországban katonai felügyelet alá helyezték a bányákat és fémipari üzemeket

Párizsból jelentik: A franciaországi sztrájk-hullám helyenként csendesedik, más helyen pedig erősödik. Így Párizs környékén alábbhagyták a sztrájkmozgalmak, ugyanakkor azonban Észak-franciaországban újabb üzemekre is áttért a sztrájkhullám.

Valenciennesben és környékén a sztrájkolók száma szombaton ötvenegyezerre emelkedett. A karhatalom óriási erőfeszítéseket tesz, hogy a sztrájkoló munkásokat a megszállott üzemekből eltávolítsa. Eddig hetven megszállott üzemből 46-ot sikerült a karhatalomnak kiűritenie.

A hivatalos lap szombat reggeli száma rendeltetést közöl, amely felhatalmazza a kormányt arra, hogy az északfranciaországi bánya- és fémiparvidékeken katonai felügyeletet gyakorolhasson. A Valenciennesbe már meg is érkezett a katonai bíróság egyik különítménye, amely azonnal megkezdte ülésezését. A katonai bíróság elé kerülnek mindazok a munkások, akik ellenszegülnek a munkábaállási rendeletnek. Mivel az

anzini bányák munkásai a kormány rendeletére sem vették fel a munkát, közülük nagyon sokat katonai törvényszék elé állítanak.

Az erélyes rendszabályok ellenére is folytatódna a munkabeszüntetések. Habár a rouenni köolaj vidéken a sztrájkmozgalom alábbhagyott, ugyanott a kémiai ipartelepeken 650 munkás hagyta abba a munkát.

A „Temps” kérdést tesz föl, hogy kik a mostani romboló mozgalmak okozói? Mindjárt meg is felel rá, hogy a kommunisták. Az „Intransigeant” azt sürgeti, hogy a kormány hívja be katonai szolgálatra a sztrájkolókat.

Daladier miniszterelnök bizakodóan áll meg a helyzetet. Arra számít, hogy a munkásságnak egy jelentékeny része nem csatlakozik a sztrájkokhoz, mert azt csupán politikai jellegű mozgalomnak tartja. Daladier rádiószózatot akar intézni a francia néphez, amelyben feltárja az ország helyzetét és nyugalomra inti a lakosságot. A rádiószózat időpontját még nem állapították meg.

Megoldás előtt a magyarországi belpolitikai válság

Ujabb kihallgatások a kormányzónál. — A felsőház ülésén ünnepelték Imrédy miniszterelnököt

Budapestről jelentik: Horthy Miklós kormányzó szombat délelőtt először Darányi Kálmán volt miniszterelnököt fogadta kihallgatáson, azután következtek: Tasnádi Nagy András igazságügyminiszter, Zsitvay Tibor nyugalmazott igazságügyminiszter, Shvoy Kálmán képviselő, Bobori György képviselőházi alelnök és Márton Béla államtitkár. A késő délutáni órákban a kormányzó gróf Teleki Pál kultuszminisztert fogadta kihallgatáson.

A magyar belpolitikai válság megoldása tekintetében egymásnak ellentmondó értesülések vannak forgalomban. Az „Új Nemzedék” azt jelenti, hogy a kihallgatások még vasárnap is folytatódhatnak és a kormányzó vasárnap hallgatja ki Jaross Andor felvidéki minisztert, aztan Iléman Bálintot és Rác Jánó tábornokot. A lap szerint a kormányválság megoldása csak vasárnapra várható. Ezzel szemben az „Az Est” szombat déli száma úgy tudja, hogy az új kormányt legkésőbb szombat estig kinevezik.

Budapestről jelentik: A felsőház szombaton délben néhány perces ülést tartott. Az ülésen felolvasásra került az a kettős kormányzói leirat, amely az első Imrédy-kormány lemondását és a második Imrédy-kormány megalakulását közölte a felsőház tagjaival. A kéziratok felolvasása után a felsőház tagjai percekig lelkesen tüntettek Imrédy miniszterelnök mellett. Ezután a felsőház ülését elnapolták.

A CSEHSZLOVÁKIAI MAGYARSÁG VEZETŐJE AZ IMRÉDY-FÉLE REFORMOK MELLETT NYILATKOZOTT

Budapestről jelentik: Gróf Eszterházy János, a Csehszlovákiaiban maradt magyarság vezére, nyilatkozatot adott a lapoknak a „Pozsonyi Új Hírek”-nek. Elmondja, hogy nagyon szerette volna végignézni a felvidéki képviselőknek a magyar országgyűlésbe való bevonulását. Ez azonban — sajnos — egyelőre eltolódott a közben tört kormányválság miatt. Véleménye az, hogy a mostani magyar válságot könnyen meg lehet oldani, ha belátja mindenki, hogy a mélyreható gazdasági reformok bevezetésére okvetlenül szükség

van. Természetes, hogy egyes osztályoknak áldozatot kell hozniuk: ezektől az áldozatoktól azonban nem szabad visszariadni, mert a tervezett reformok a magyarság számára létkérdést jelentenek.

Ezután rámutatott arra, hogy a felvidéki magyarság csak magyar. A felvidéki magyar a keresztény és nemzeti alapon áll és a nyilaskeresztes mozgalom épp olyan távol esik tőle, mint a kommunista jelszavak iránti hajlandóság. Imrédy reformjaitól csak abba az esetben lehet félni, ha azokat nem valósítják meg, mert így tartani lehet attól, hogy a nép önkényes akcióival törekszik majd a szociális változások keresztülvételére.

ÖNKÉNTES FÖLDOSZTÁS EGY DUNAVECESEI BIRTOKON

Dunavecsről jelentik: A község kisbirtokosainak körében nagy örömet keltett az a lépés, amellyel Szilasi Béla felvidéki képviselő megmutatta az utat a földbirtokreform megoldására. Dunavecsén ugyanis sok volt a földnélküli ember és kevés a föld. Ezért Szilasi úgy határozott, hogy a község határában fekvő 1300 holdas birtokát az országos Központi Hitelintézet kezébe adta, mely földművesek között osztotta ki kis haszonbérlet formájában.

Meg akar tanulni elmélni?
Jól akarja végezni elmélkedését?
Praktikus elhatározásokat akar tenni?
Akkor használja:

MÜLLER LAJOS S. J. elmélkedő könyveit
amelyekből az adventi és karácsonyi rész most
jelent meg.

Harmatozzatok egek

cimen

Mindegyik elmélkedés módszeresen kidolgozott, amelyekből megtanulhatjuk a helyes elmélkedés módját. Mindegyik érdekes, lendületes és ami fő, gyakorlatias. Egyformán használhatják a papok, szerzetesek, szerzetesnők és világiak.

Ára kartonkötésben 130 lei

Ribbentrop Rómában

A német kormány kérdést tett, hogy a franciaországi belső zavarok miatt ne halasszák-e későbbre az utazást

Párizsból jelentik: Bonnet külügyminiszter szombaton kihallgatáson fogadta Weltzek német nagykövetet, akivel a francia-német békenyilatkozat aláírásával kapcsolatos kérdésekről tárgyalt. Megbeszélésük kiterjedt még Ribbentrop német külügyminiszter párizsi látogatásának körülményére is.

Politikai körökben elterjedt hírek szerint a német kormány kérdést intézett a francia külügyminisztériumhoz, nem volna-e célszerű, hogy elhalasszák a jelenlegi sztrájkmozgalmak miatt Ribbentrop látogatását? A francia kormány a német kérdésre eddig még nem felelt.

Az új csehszlovák határ szavatolásának kérdése az angol és francia külügyminisztériumokban

Az olasz állásponttól teszik függővé az elhatározást

Párizsból jelentik: A francia külügyminisztériumot a prágai kormány az a kérése foglalkoztatja, amelyben a csehszlovák köztársaság új határainak Anglia és Franciaország részéről való elismerését terjesztette elő. Angol és francia körökben egyelőre nem tartják időszerűnek ezt a kérdést. A francia külügyminisztérium előbb be akarja várni Ribbentrop német és Ciano olasz külügyminiszter közeljövőben tervezett londoni látogatását. Sok függ ugyanis attól — mondják a francia külügyminisztériumhoz közelálló körökben, — hogy vajjon Olaszország mikor és milyen feltételek teljesülésével lesz hajlandó a határok szavatolására.

Szintén Párizsból jelentik, hogy Bonnet külügyminiszter szombaton kihallgatáson fogadta Lukasevics lengyel követet, akivel a kárpátaljai helyzetről tárgyalt.

ÖSSZEHÍVJÁK A FASISZTA NAGYTANÁCSOT.

Rómából jelentik: A fasiszta nagytanács ülését november harmincadikára összehívták.

Keresek forgalmas helyen készpénzért jövedelmező házat millió körül. Horváth ingatlaniroda. Nagyvárad, Bulv. Regele Ferdinand 16.

Eucharisztikus Világkongresszus Almanachja

MEGJELENT AZ

Diszes kötés, művészi kiállítás. Több száz fénykép.

Ára a pénz előzetes beküldése esetén **420 Lei.**

Rendelje meg még ma a »MAGYAR LAPOK« útján!

LEGSZEBB KARÁCSONYI AJÁNDÉK!